

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CELESTYNÓW NA LATA 2023 - 2030

Spis treści

WPROWADZENIE	3
1. METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ	4
2. UWARUNKOWANIA FORMALNE DO OPRACOWANIA STRATEGII	6
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY CELESTYNÓW	7
1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI PRZESTRZENNEJ	7
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	9
3. Wnioski z diagnozy sytuacji demograficznej	11
4. JAKOŚĆ ŻYCIA W GMINIE – WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH	12
4.1. Ocena sytuacji Gminy	13
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	16
5. ANALIZA SWOT Z UWZGLĘDNIENIEM WNIOSKÓW Z DIAGNOZY ELEMENTÓW PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ	19
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY CELESTYNÓW	22
1. MISJA I WIZJA	22
2. CELE STRATEGICZNE W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM.	24
3. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM	47
4. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY CELESTYNÓW, USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ	50
4.1. Kluczowe uwarunkowania rozwojowe gminy Celestynów	50
4.2. Rekomendacje i kierunki interwencji	51
4.3. Obszar strategicznej interwencji w ujęciu regionalnym	53
4.4. Model funkcjonalno-przestrzenny	54
6. SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW ROZWOJU GMINY Z KIERUNKAMI WYNIKAJĄCYMI Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH O ZASIĘGU REGIONALNYM	59
7. SYSTEM WDRAŻANIA I REALIZACJI, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	60
8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I RAMY FINANSOWE	62
Spis tabel	63
Spis wykresów	63
Spis rycin	63
WYKAZ SKRÓTÓW	64

WPROWADZENIE

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem określającym kierunki i obszary rozwoju Gminy jakie stawiać będą przed sobą władze lokalne, przez najbliższe kilka lat. Jak wynika z powszechnych badań naukowych oraz z obserwacji, planowanie strategiczne jest jednym z wyznaczników poprawnego zarządzania, co w przypadku samorządu terytorialnego, w perspektywie czasowej przekłada się na rozwój lokalny. Strategia ma za zadanie przede wszystkim zdiagnozować problemy i potrzeby, eliminować istniejące bariery, oraz efektywnie wykorzystać lokalne atuty. Prezentowany dokument określa strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie **ciągłości i trwałości działania władz gminy**, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Pracę nad Strategią poprzedziły badania i analizy, ukazujące zmiany, jakie zaszły na terenie Gminy w ostatnich latach. W pierwszej kolejności analizie poddano ogólnodostępne dane statystyczne (jak np. dane GUS, portalu www.polskawliczbach.pl, PUP i inne.) oraz statystyki zbierane przez Urząd Gminy i poszczególne jednostki gminne. Wynikiem tych prac jest obszerna diagnoza, stanowiąca załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu.

Podstawowymi elementami prezentowanej Strategii są:

- wnioski z diagnozy,
- analiza SWOT,
- wizja i misja,
- cele strategiczne i operacyjne, poszczególne zadania,
- model funkcjonalno-przestrzenny,
- system wdrażania, monitoring i ewaluacja,
- załączniki.

Strategia Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Założono, iż zasięg czasowy 2023 – 2030 pozwoli na wdrożenie celów strategicznych, uwzględni analizowane

szanse i zagrożenia oraz pozwoli na skuteczny monitoring oraz ewaluację określonych wskaźników, przy wcześniejszym procesie wdrażania.

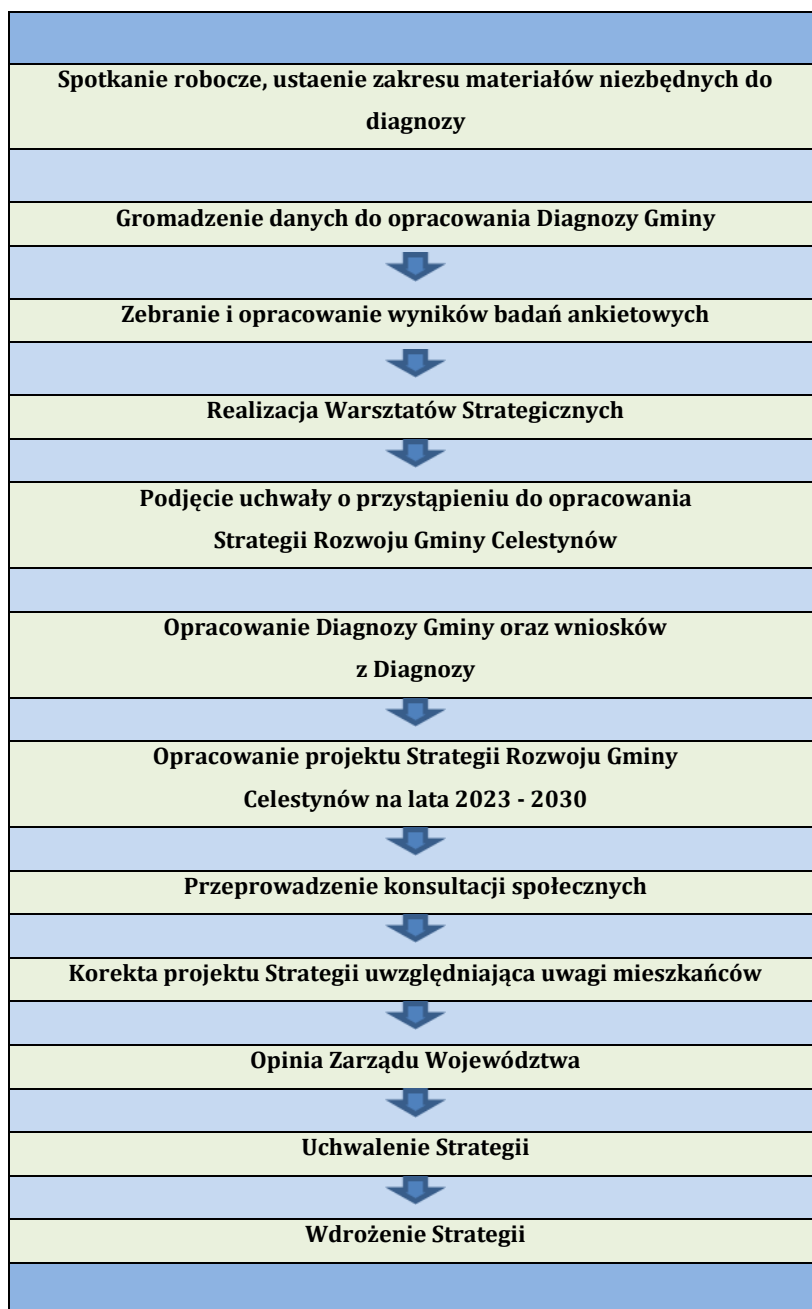
1. METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ

Prace nad Strategią rozpoczęto w grudniu 2021 roku, od spotkań roboczych z Wójtem i Zespołem Kierowniczym Gminy. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Gminy, badaniami ankietowymi (od 18 grudnia 2021 do 9 stycznia 2022 roku) oraz warsztatami strategicznymi. Warsztaty zrealizowano metodą partnerstwa lokalnego z udziałem mieszkańców, przedstawicieli Rady Gminy, jednostek organizacyjnych, Powiatowego Urzędu Pracy w Otwocku, lokalnych firm, NGO, Policji, Straży Pożarnej, MPK, Nadleśnictwa. Efektem tej metody było wypracowanie oddolnych rozwiązań i podstaw do planowania zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców. Podczas pierwszych warsztatów (08.04.2022 r.) uczestnicy opracowali Beczkę Zasobów Lokalnych, na następnych (10.05.2022, 24.05.2022 r. i 13.06.2022) pracowali w obszarach określających sferę przestrzenną, gospodarczą i społeczną Gminy. Podczas pracy w grupach zdefiniowano problemy oraz potrzeby, wskazano zasoby Gminy oraz szanse na jej rozwój. Na tej podstawie wyznaczono obszary interwencji, z których wynikają trzy zasadnicze cele strategiczne. W ramach każdego celu określono cele operacyjne (kierunki działań), wyznaczając dla poszczególnych konkretne działania, realizacja których wpłynie na osiągnięcie założonych celów.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023-2030 został przygotowany zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 559) z uwzględnieniem wniosków diagnozy, przeprowadzonych badań ankietowych i warsztatów strategicznych. Następnie projekt dokumentu poddano konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Mazowieckiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w SRW 2030+ Innowacyjne Mazowsze. Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Przy opracowywaniu projektu Strategii również uwzględniono zapisy ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2020 Nr 227 poz. 1658).

Poniżej przedstawiono poszczególne **etapy procesu prac** nad Strategią Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023-2030:

Tabela 1 Etapy procesu prac nad Strategią Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023 - 2030

Źródło: Opracowanie własne

Głównym założeniem przedmiotowego dokumentu będzie podniesienie poziomu życia mieszkańców, przy uwzględnieniu procesu przemian społeczno-gospodarczych. Strategia podkreśla atuty Gminy, analizuje i rozwiązuje problemy w niej występujące, wprowadza zmiany jakościowe doskonalące jakość usług oferowanych przez Gminę. Zasięg oddziaływania Strategii Rozwoju Gminy Celestynów obejmuje cały jej obszar, uwzględniając funkcjonowanie poszczególnych sołectw.

2. UWARUNKOWANIA FORMALNE DO OPRACOWANIA STRATEGII

Należy zaznaczyć, iż Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem nieobowiązkowym, natomiast posiadanie jej podnosi standardy zarządzania gminą, pozwala w strategiczny sposób zaplanować przyszłość i określić konkretne kierunki rozwoju. Głównym dokumentem szczebla krajowego, który wskazuje potrzebę wykonania strategii rozwoju gminy jest Strategia Rozwoju Kraju 2030.

Kształt niniejszego dokumentu wynika z obowiązujących przepisów prawa, w szczególności ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2022 poz. 559) – art. 10e-f., zgodnie z którymi Strategia musi zawierać następujące elementy:

- 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. 1998 Nr 91 poz. 576), wraz z zakresem planowanych działań;
- 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 9) ramy finansowe i źródła finansowania.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, dane aspekty uwzględniono w Strategii Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023-2030 w zakresie uzgodnionym z Władzami Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy i jej cele zostały opracowane również w korelacji z dokumentami, które mają wpływ na politykę rozwoju całego kraju, wśród tych dokumentów znajdują m.in. się:

- Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,

- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego Załącznik nr 1 do Uchwały nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r.,
- Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”,
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku),
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022 (KPGO),
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2022 r.,
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego 2024.

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY CELESTYNÓW

1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI PRZESTRZENNEJ

Celestynów – jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim, w powiecie otwockim, na Nizinie Mazowieckiej, oddaloną o ok. 32 km na południowy wschód od centrum Warszawy, oraz o 10 km od Otwocka. Jej część centralna i wschodnia położona jest na Równinie Garwolińskiej, zachodnia zaś na terenach pradoliny Wisły. Jest jedną z ośmiu gmin tworzących powiat otwocki, centralne położenie sprawia, iż posiada bezpośredni kontakt z niemal wszystkim gminami tego powiatu. Pomimo wiejskiego charakteru, użytki rolne stanowią jedynie 35 % ogółu gruntów. Zdecydowaną większość, bo ponad 50% powierzchni Gminy stanowią lasy. Ponad 95% obszaru Gminy objęta różnymi jest różnymi formami ochrony. Większość z nich wchodzi w skład Mazowieckiego Parku Krajobrazowego. Z tych też względów największym bogactwem naturalnym gminy Celestynów są lasy i obszary chronione.

Na terenie gminy Celestynów nie występują zjawiska zagrożenia powodziowego. Środkowa i północna część Gminy jest umiarkowanie zagrożona suszą, w południowej z wyłączeniem trzech obszarów występuje silne zagrożenie suszą¹.

Gmina pod względem liczby ludności w powiecie otwockim należy do jednej z najmniej licznych - zamieszkuje ją 9,42 % ludności powiatu w liczbie 11 701 mieszkańców w 15 sołectwach. Pod względem zajmowanego areału jest czwartą gminą stanowiąc 14,43 % powierzchni powiatu. Gęstość zaludnienia 131 os. na 1 km² przyjmuje wartość poniżej przeciętnej dla powiatu (200 os/km²).

¹ Wg. Hydroportalu ISOK - https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?qpmmap=gppss

Gmina Celestynów wchodzi w skład Aglomeracji Warszawskiej. Siedzibą Gminy Celestynów oraz Nadleśnictwa Celestynów jest miejscowość Celestynów.

Gmina jest stosunkowo słabo zurbanizowana. Tereny zabudowane nie przekraczają 10% ogólnej powierzchni, przy bardzo niskim udziale terenów związanych z działalnością produkcyjną i usługową.

Gmina Celestynów wraz z całym powiatem otwockim na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 określającego podział województwa mazowieckiego na dwie jednostki statystyczne poziomu NUTS2 –**znajduje się w ramach regionu warszawskiego stołecznego**. Obszarowo **nie wchodzi** w skład Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego i nie obejmuje jej projekt Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego 2014-2020+, natomiast stowarzyszona jest z gminami Metropolii Warszawskiej oraz należy do Lokalnej Grupy Działania „Natura i Kultura”.

Przez Gminę przebiegają szlaki komunikacyjne o charakterze krajowym, wojewódzkim i lokalnym: dwie drogi krajowe: nr 50 Góra Kalwaria - Kołbiel (będąca fragmentem obwodnicy Warszawy dla tranzytu ciężarowego relacji Sochaczew - Grójec - Mińsk Mazowiecki) oraz droga ekspresowa nr S17 Warszawa - Lublin, a także dwie drogi wojewódzkie nr 797 Celestynów - Regut (do drogi nr 50) i droga nr 862 Osieck - Tabor (od granicy gminy do drogi nr 50). Planowana jest budowa nowej trasy w ramach DK 50 o parametrach drogi ekspresowej lub autostrady, biegnącej od planowanego Centralnego Portu Lotniczego w Baranowie w kierunku szlaków komunikacyjnych prowadzących do wschodniej granicy kraju. Ponadto w Gminie występuje dość bogata sieć dróg powiatowych oraz gminnych o długości 125,61 km.

Przez teren Gminy przebiegają dwie linie kolejowe: Warszawa - Otwock – Pilawa i Skierniewice - Pilawa - Łuków.

Większość obszaru Gminy jest nieźle skomunikowana w zakresie telefonii komórkowej i internetu, z pewnymi niedostatkami w południowych miejscowościach gminy t.j. Ponurzyca, Podbiel, Zabieźki.

Dostęp do sieci wodociągowych posiada niemal 100% mieszkańców - 98,7% budynków podłączonych jest do wodociągów. Dostęp do sieci kanalizacyjnej posiada 43,8% mieszkańców, jest to znacznie mniej niż mieszkańcy powiatu (60,2%) i mieszkańcy woj. mazowieckiego (70,2%). Niemniej władze Gminy podejmują intensywne działania w tym zakresie, realizując aktualnie projekt, dzięki któremu przybędzie w gminie ok. 35 km sieci kanalizacyjnej.

Z sieci gazowej korzysta jedynie 34,3% mieszkańców Gminy, przy średniej dla powiatu 71,1%, a dla województwa 55%.

Zaopatrzenie w ciepło odbywa się wyłącznie w zakresie indywidualnym. Z uwagi na liczne zastrzeżenia wyrażone w badaniach ankietowych względem jakości powietrza, należy wnioskować

wać, iż na terenie gminy istnieją spore potrzeby w zakresie wymiany źródeł ogrzewania (pieców) oraz promowania „zielonej energii”.

Generalnie na terenie Gminy brak jest infrastruktury do pozyskiwania energii ze słońca czy wiatru (poza nielicznymi prywatnymi instalacjami oraz na budynkach użyteczności publicznej), należy podjąć działania w zakresie promocji (pozyskania inwestorów?) budowy instalacji OZE (fotowoltaicznych, wiatrowych).

W badaniach ankietowych mieszkańcy zgłaszali potrzeby w zakresie rozbudowy sieci dróg i ścieżek rowerowych oraz infrastruktury obsługującej ruch turystyczny.

Gospodarka odpadami komunalnymi w Gminie funkcjonuje na bardzo dobrym poziomie. 100% nieruchomości objęta jest systemem ewidencji odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Poziom ograniczenia odpadów biodegradowalnych oraz poziom recyklingu, papieru, szkła, metalu i plastiku osiąga wskaźniki znacznie wyższe od wymaganych.

Polityka przestrzenna gminy, uwzględniająca uwarunkowania jej rozwoju przestrzennego określana jest w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Celestynów, ostatnio aktualizowanym w 2016 r. Na obszarze Gminy obowiązuje 5 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujące ok. 23 % powierzchni gminy.

Gmina Celestynów, z uwagi na specyficzne warunki środowiskowe posiada znacznie ograniczone możliwości rozwoju urbanistycznego. Na terenach obszarowych form ochrony przyrody (MPK, WOChK) wykluczona jest realizacja inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, co generalnie nie sprzyja znaczącemu rozwojowi infrastruktury gospodarczej. Natomiast dobra komunikacja (t.j. nowo wybudowana trasa S17, linia kolejowa nr 7), urokliwy krajobraz a zarazem bliskość dużego ośrodka miejskiego, tworzą klimat dla rozwoju budownictwa jednorodzinnego i przyciągania nowych mieszkańców.

Jednym z postulatów wypracowanych na warsztatach strategicznych to potrzeba przeprowadzenia scalania gruntów i opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla kolejnych miejscowości z uwzględnieniem terenów inwestycyjnych i pod zabudowę jednorodzinną.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

W gminie Celestynów w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 182 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 924 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wśród zarejestrowanych podmiotów dominują (1 130) mikro-przedsiębiorstwa, zatrudniające 0 - 9 pracowników. W porównaniu z województwem mazowieckim (129) oraz powiatem otwockim (120), **liczba i tempo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych**

w gminie Celestynów (86) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców są **najniższe**. Podobnie kształtuje się rynek pracujących- wskaźnik liczby pracujących na 1000 mieszkańców, spośród analizowanych obszarów wynosi: powiat (236), województwo (313), w gminie Celestynów (188 os.) jest najniższy. Wg danych GUS za 2020 r. zdecydowana większość pracujących - 33,8% zatrudniona jest w przemyśle i budownictwie, 20,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja oraz komunikacja), 11,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Celestynów pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), oraz 2,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Analizując **produkcyjne grupy wiekowe** w na tle powiatu i województwa, **sytuacja w gminie Celestynów jest najkorzystniejsza**. Grupa osób w wieku przedprodukcyjnym jest najbardziej zbliżona do grupy osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast grupa osób w wieku produkcyjnym w gminie Celestynów stanowi najwyższy udział spośród prezentowanych obszarów. Uwagę zwraca fakt, iż spośród 2 201 pracujących aż 1 739 osób wyjeżdża do pracy poza teren Gminy, 815 osób dojeżdża do pracy w gminie Celestynów z innych gmin. Saldo wyjazdów i przyjazdów do pracy wynosi – 924 osoby.

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Celestynów wynosiło 5 281,35 PLN, co odpowiada 95.60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Stopa bezrobocia na koniec 2020 r. w powiecie otwockim wynosiła 4,9% i była niższa o 0,3 % od średniej w województwie mazowieckim i o 1,3% od średniej w Polsce. W gminie Celestynów na koniec 2020 r. pozostawało 220 osób bezrobotnych.

W rolnictwie dominują drobne gospodarstwa rolne o powierzchni do 1,5 ha – 31,56%, w związku powyższym odgrywa ono marginalną rolę w lokalnej gospodarce.

W zakresie finansów samorządowych, sytuacja kształtuje się dość korzystnie. W latach 2010 - 2020 zarówno dochody, jak i wydatki Gminy wzrastały. W analizowanym okresie nadwyżka operacyjna (różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi) wzrosła z poziomu 2010r. 2 357 905,81 zł do 2020r. 9 960 809,95 zł. Ponadto, wydatki w poszczególnych latach nie przekraczały dochodów.

W analizowanym okresie relatywnie spada również wskaźnik zadłużenia Gminy. Zgodnie z projektem uchwały Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Celestynów na lata 2020-2037 kształt wskaźnika obsługi zadłużenia pozwala na przyszłą obsługę dodatkowych zobowiązań.

Podczas prac analitycznych, zdiagnozowano główne bariery rozwoju gospodarczego na terenie gminy Celestynów. Należą do nich:

- silnie ograniczona strefa działalności gospodarczej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w związku z ochroną obszarową w ramach Mazowieckiego Parku Krajobrazowego,

- stosunkowo małe pokrycie Gminy planami miejscowymi (ok. 23%) wymusza konieczność wydawania decyzji o warunkach zabudowy,
- utrudniona lokalizacja inwestycji gospodarczych generujących miejsca pracy,
- braki w zakresie usług społecznych - brak instytucji opieki nad dziećmi do lat 3, może stanowić barierę dla osiedlania się młodych, aktywnych zawodowo ludzi.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji demograficznej

Gminę Celestynów w 2020 r. zamieszkiwało 11 701 mieszkańców, w tym 51,4% stanowią kobiety, a 48,6% mężczyźni. W analizowanym okresie tj. od 2010 r. w gminie przybyło 383 osoby tj. wzrost o 3,38% w stosunku do 2010 r. W tym samym okresie w powiecie otwockim liczba ludności spadła o 170 osób, tj. -0,4%. Dynamika wzrostu liczby ludności w Gminie Celestynów jest zbliżona do dynamiki wzrostu liczby ludności w województwie mazowieckim, która w analogicznym okresie wynosiła 3,47%.²

Analiza biologicznych grup wiekowych w gminie, wskazuje na korzystną relację pomiędzy grupami wiekowymi osób w wieku 0-14 lat stanowiących 17,1% przewyższając udział grupy w wieku 65+ o 0,3%, w sytuacji gdzie przeciętnie w kraju udział osób w wieku 65+ przewyższa udział młodzieży o ponad 3%. Dodatkowo grupa osób w wieku 15-64 lata stanowi najliczniejszą grupę (najbardziej mobilni i aktywni zawodowo), przewyższając średnią powiatową i wojewódzką o ponad 2%.

Od 2012 roku do 2019r. w Gminie Celestynów notuje się dodatni przyrost naturalny (średniorocznie ok. 35 osób). W 2020 r. Gmina ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -9.

Należy jednak zwrócić uwagę, iż **sytuacja demograficzna w Polsce** kształtowała się w tym okresie pod wpływem **pandemii** wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

W 2019 roku 34,3% zgonów w gminie Celestynów spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 26,8% zgonów były nowotwory, a 7,5% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Gminy Celestynów przypada 11,08 zgonów. Jest to znacznie mniej od średniej wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniej od średniej wartości dla kraju.³ W 2020r. odnotowano ujemne saldo migracji wewnętrznych wynoszące -29 osób.

Wskaźnik obciążenia demograficznego w porównaniu do powiatu otwockiego (110,2), województwa mazowieckiego (114,0) oraz Polski (122,8), w Gminie Celestynów osiąga korzystną wartość (101,7).

² Dane; www.polskawliczbach.pl

³ www.polskawliczbach.pl

Potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej wskazują w zakresie opieki zdrowotnej na konieczność poprawy dostępu do specjalistów, w zakresie edukacji - rozbudowę placówki oświatowej w Starej Wsi oraz na uatrakcyjnienie zajęć pozalekcyjnych skutkujących podniesieniem poziomu nauczania. Respondenci w ankiecie oceniającej jakość życia wskazali na potrzebę uruchomienia placówki sprawującej opiekę nad dziećmi do lat 3, poprawę oferty spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup wiekowych, w szczególności dla seniorów i osób niepełnosprawnych. W zakresie kultury i dziedzictwa narodowego wyrażono oczekiwania w zakresie budowy nowoczesnego, dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych ośrodka kultury. Mieszkańcy też wyrazili potrzebę uruchomienia na bazie Gminnego Ośrodka Kultury instytucji wsparcia organizacji pozarządowych, które wykazują się dość prężną działalnością.

Działania gminy w celu zmiany sytuacji demograficznej powinny skupić się przede wszystkim na poprawie warunków życia mieszkańców oraz zwiększeniu wzrostu gospodarczego. Poprawa warunków życia mieszkańców powinna obejmować przede wszystkim dalszy rozwój sfery usług o charakterze publicznym i angażowanie się gminy w zwiększenie liczby oddawanych do użytkowania mieszkań⁴. Sugeruje się również aby gmina wydzieliła i przygotowała uzbrojone tereny pod zabudowę jednorodzinną, prowadząc przy tym akcję promocyjną „Zamieszkaj w gminie Celestynów”.

4. JAKOŚĆ ŻYCIA W GMINIE – WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego gminy Celestynów przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie elektronicznego kwestionariusza (wzór ankiety stanowi zał. nr 1 do Diagnozy). Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata.

Badania prowadzone były w dniach od 18 grudnia 2021 r. do 9 stycznia 2022 r. Respondenci odpowiadali na pytania:

Części I w trzech blokach tematycznych:

- z zakresu środowiska naturalnego, przestrzeni i komunikacji, gospodarki, przestrzeni i środowiska,
- sfery i infrastruktury społecznej,
- gospodarki i infrastruktury technicznej.

⁴ Ocena aktualności Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Gmina Celestynów - Załącznik Nr 1 Do Uchwały Nr 412/18 Rady Gminy Celestynów z dnia 30 sierpnia 2018 r.

Części II

- wybór obszarów, które są najistotniejsze do poprawy jakości życia w ciągu najbliższych lat: katalog zamknięty poszerzony o indywidualny wybór.

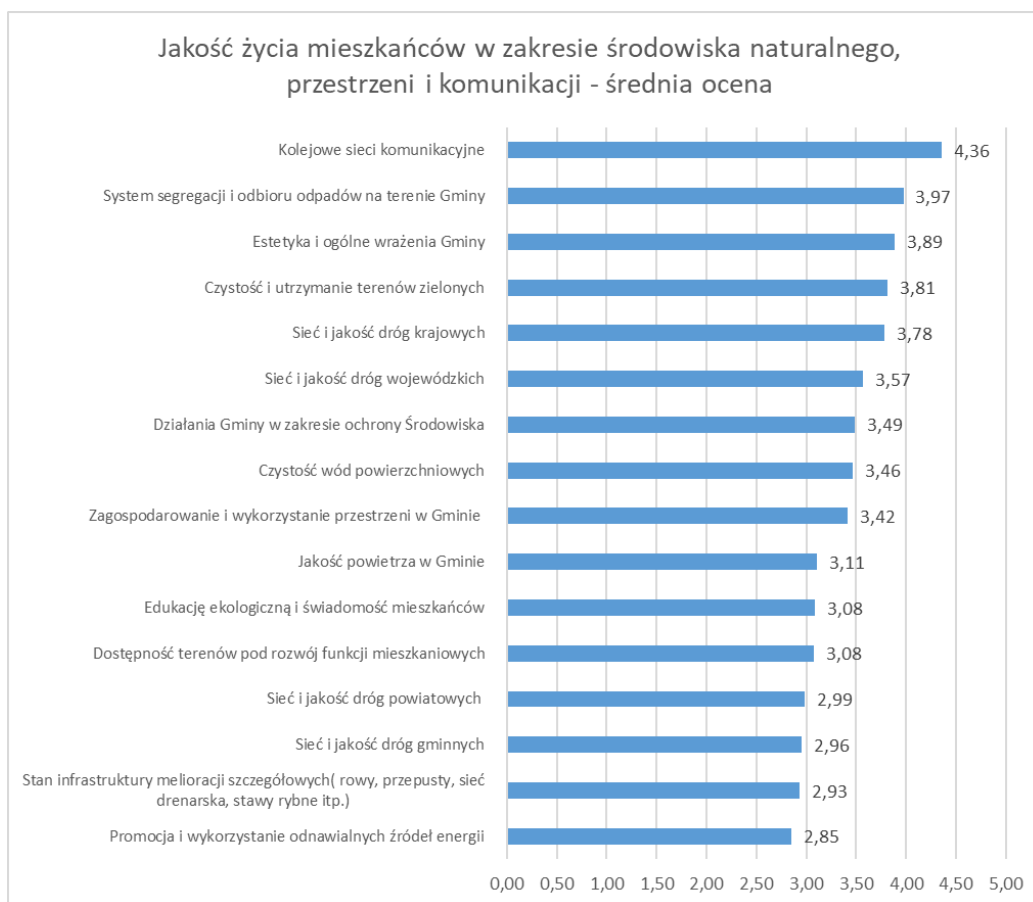
Część III zawierała pytanie o wizytówkę Gminy, oraz metryczkę.

Łącznie odpowiedziało 390 respondentów, wśród których przeważały kobiety (60,77%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej było w przedziale 36 - 45 lat (38,21 %) oraz w przedziale 25 - 35 lat (28,72%). Spośród respondentów największą grupę stanowiły osoby pracujące – 75,64%.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

Mieszkańcy gminy Celestynów w skali od 1 do 6, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 6 to ocena bardzo dobra, w kategorii środowiska naturalnego, przestrzeni i komunikacji **najlepiej oceniają** – kolejowe sieci komunikacyjne 4,36, system segregacji i odbioru odpadów – 3,97, estetykę i ogólne wrażenie Gminy – 3,89. Z kolei najgorzej oceniona została **promocja i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii** – średnia ocena 2,83–**stan infrastruktury melioracji szczegółowych** – 2,93, **stan dróg gminnych** – 2,96 oraz **powiatowych** – 2,9. Szczegółowe dane zawiera wykres 1.

Wykres 1 Ocena jakości życia mieszkańców w zakresie środowiska naturalnego, przestrzeni i komunikacji

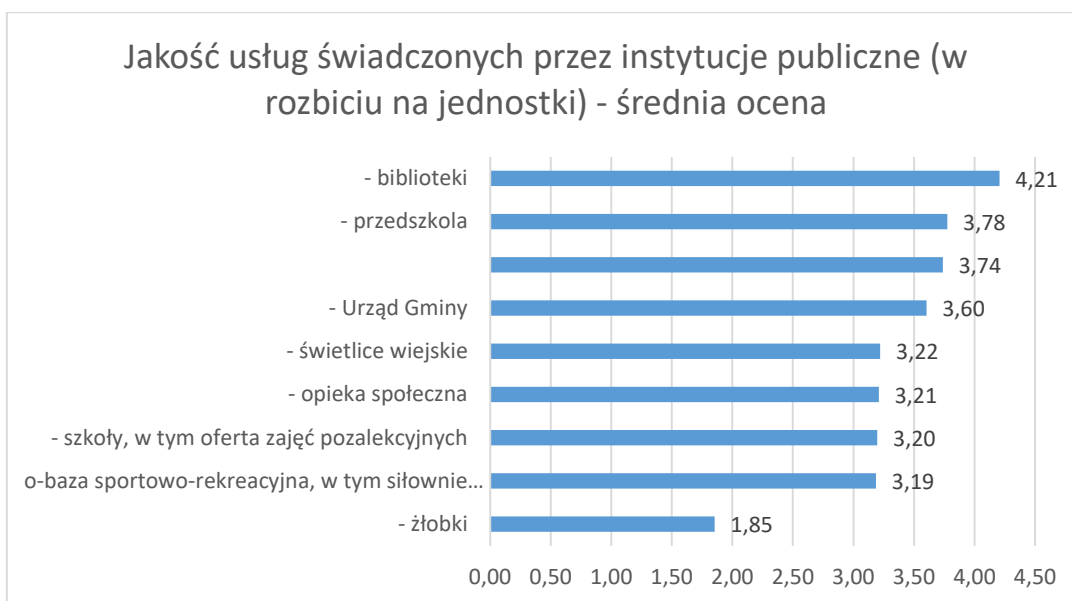
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

W kategorii sfery społecznej i infrastruktury społecznej ankietowani **najwyżej ocenili atrakcyjność gminy jako miejsce zamieszkania – średnia ocena 3,96**, ponadto wysoko zostało ocenione **poczucie bezpieczeństwa – 3,88** i **jakość usług publicznych – 3,37**, w tym najwyżej Biblioteki – 4,21 Przedszkoli -3,78 i Ośrodka Kultury – 3,74. **Najniżej ocenione zostały: oferta spędzania wolnego czasu dla osób starszych i niepełnosprawnych – 2,57, dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej 2,90 oraz (pomimo oceny) brak żłobka.** Szczegółowe dane zawierają wykresy 2 i 3.

Wykres 2 Średnia ocena usług społecznych w badaniach ankietowych

Wykres 3 Średnia ocena usług społecznych w badaniach ankietowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Respondenci w kategorii gospodarki i infrastruktury technicznej najwyżej ocenili – nota 4 i powyżej:

Sieć wodociągową - średnia ocena 4,27, atrakcyjność turystyczną Gminy - 4,06, dostępność usług na terenie Gminy - 3,99, i dostęp do telefonii komórkowej - 3,89. Najgorzej została oceniona: **Baza gastronomiczna - średnia ocena 2,39, baza turystyczna - 2,47 oraz możliwość zatrudnienia na terenie gminy - 2,75** – szczegółowe dane zawiera wykres 4.

Wykres 4 Ocena gospodarki i infrastruktury technicznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

4.2 Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Wśród najczęściej wskazywanych znalazły się poprawa infrastruktury drogowej – 56,6% ankietowanych, poprawa dostępu do usług medycznych – szczegółowe dane obrazuje wykres 5.

Najmniej priorytetowym według mieszkańców jest rozwój działań kulturalnych, rozbudowa oświetlenia ulicznego, zwiększenie dostępności do przedszkoli i podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych

➤ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych	7,18%
➤ poprawa bezpieczeństwa publicznego	9,23%
➤ aktywizacja osób starszych	6,41%
➤ budowa i modernizacja sieci wodociągowej	5,13%
➤ promocja Gminy	4,36%

W części III ostatnim pytaniem zadany w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy. Ankietowani udzielali najczęściej odpowiedzi w poniższych kwestiach:

- lasy
- czyste powietrze
- przyroda
- turystyka
- tereny zielone

Przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców wskazują, że kluczowe dla rozwoju gminy i wymagające interwencji obszary to:

- 1) rozwój usług okołoturystycznych i oferta spędzania czasu wolnego,
- 2) infrastruktura techniczna – jakość dróg (powiatowych), infrastruktura drogowa, stan urządzeń melioracji szczegółowych,
- 3) ochrona środowiska, w tym czyste powietrze,
- 4) promocja odnawialnych źródeł powietrza,
- 5) usługi społeczne – opieka zdrowotna, szkoła w Starej Wsi i instytucja opieki nad dziećmi do lat 3.

Wykres 5 Pożądane priorytety rozwojowe (opracowanie własne)

Zdaniem mieszkańców najważniejszym elementem, który poprawi jakość życia w gminie jest rozwój infrastruktury technicznej, w tym dróg, ścieżek rowerowych, a także zapewnienie dostępu do usług społecznych. Podstawą do tworzenia warunków dla rozwoju turystyki i rekreacji, powinna być natomiast poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz jakości infrastruktury turystycznej (odnawialne źródła energii, poprawa czystości powietrza czy też szlaki turystyczne).

5. ANALIZA SWOT Z UWZGLĘDNIENIEM WNIOSKÓW Z DIAGNOZY ELEMENTÓW PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ

Jest to metoda diagnozy sytuacji społeczności lokalnej. Technika ta oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki, mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego stanowi użyteczną pomoc prowadzącą do dokonania analizy zasobów i otoczenia gminy oraz określenia priorytetów rozwoju.

W celu uzyskania jasnej analizy traktuje się atuty i słabe strony jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które społeczność ma wpływ, szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, znajdujące się w bliższym i dalszym otoczeniu gminy.

Poniżej zamieszczono zapisy analizy SWOT dla Gminy Celestynów.

Analizy dokonano w oparciu o:

- 1) wnioski z diagnozy gminy;
- 2) dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z gminy oraz ze źródeł zewnętrznych;
- 3) wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w dniach od 18 grudnia 2021r. do 9 stycznia 2022 roku;
- 4) warsztaty strategiczne, które odbyły się w dniach: 08.04.2022 r., 10.05.2022 r. i 24.05.2022r. oraz 13.06.2022r.

Tabela 2 ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Położenie geograficzne - przynależność do Aglomeracji Warszawskiej, - bardzo dobra sieć dróg - najważniejsze szlaki komunikacyjne o charakterze krajowym, wojewódzkim i lokalnym: dwie drogi krajowe: nr 50 stanowiąca otwartą od północy obwodnicę aglomeracji warszawskiej i droga ekspresowa nr 17 Warszawa - Lublin, a także dwie drogi wojewódzkie nr 797 Celestynów - Regut (do drogi nr 50) i droga nr 862 Osieck - Tabor. - przebieg dwóch linii kolejowych: nr 7 Warszawa - Otwock - Pilawa i nr 12 Skierniewice - Pilawa - Łuków, - bardzo dobrze skomunikowany dojazd do Warszawy, - stale poprawiający się stan infrastruktury drogowej, - duży potencjał rozwojowy wynikający z położenia w Aglomeracji Warszawskiej - rozwój budownictwa jednorodzinnego, - dobra dostępność do usług, w tym sieci sklepów, - dobra dostępność sieci telefonii komórkowej i internetowej, - oświetlenia dróg gminnych w większości miejscowości, - wysoka ocena mieszkańców gminy pod względem atrakcyjności jako miejsca zamieszkania, - bogactwo środowiska naturalnego, - bogata sieć szlaków turystycznych, - obszary chronione, - program Ochrony Środowiska, - obiekty zabytkowe i miejsca pamięci narodowej, - maksymalny poziom zwodociągowania Gminy - bardzo dobrze funkcjonujący system gospodarki odpadami, - wspieranie przez Gminę budowy przydomowych oczyszczalni ścieków - promocja i realizacja programu „Gmina z dobrym klimatem”, - wydzielona strefa aktywności gospodarczej w Regucie, Ostrowie i w Jatnem, - Instytut Wysokich Ciśnień - Park Innowacyjny Unipress w Celestynowie, - stacja obserwacyjna Obserwatorium Astronomicznego UW w Ostrowiku, - Centrum Edukacji Leśnej, - Wojskowy Ośrodek Farmacji i Techniki Medycznej- Ośrodek szkolenia psów do zadań specjalnych,	95% terenu Gminy obejmują obszary chronione - ograniczenie możliwości rozwojowych, - zbyt niskie pokrycie obszaru gminy Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, - niewystarczające połączenia komunikacyjne na niektórych trasach (np. do Mińska Mazowieckiego), - zbyt niski udział mieszkańców posiadających dostęp do kanalizacji sanitarnej, - niski udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci gazowej - tylko ok. 30% - niewystarczająca sieć ścieżek i tras rowerowych, - ograniczenia w dostępie do internetu w niektórych obszarach gminy, - brak bazy noclegowej i placówek gastronomicznych, uboga infrastruktura turystyczna, - niski poziom estetyki przestrzeni niektórych prywatnych posesji, - nienajlepsza jakość powietrza w sezonie grzewczym, - znikome wykorzystanie OZE (jedynie w indywidualnych obiektach oraz na obiektach użyteczności publicznej) - brak farm fotowoltaicznych, - brak instytucji opieki nad dziećmi do lat 3, - niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu dla osób starszych - oczekiwany dom dziennego pobytu, - konieczność uatrakcyjnienia oferty spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup wiekowych, - konieczność poprawy funkcjonowania służby zdrowia w zakresie realizacji programów profilaktyki zdrowotnej, - niski stopień urbanizacji Gminy, - niski udział powierzchni Gminy związany z działalnością produkcyjną i usługową, - niski wskaźnik osób pracujących na 1000 mieszkańców, w porównaniu z powiatem i woj. mazowieckim, - konieczność modernizacji i uzupełniania sieci oświetlenia ulicznego, - konieczność termomodernizacji gminnego zasobu mieszkaniowego, - słaby stan urządzeń melioracyjnych w niektórych sołectwach - brak spółek wodnych, - niewystarczająca promocja walorów turystycznych Gminy, brak Strategii Rozwoju Turystyki, - braki w zakresie monitoringu wizyjnego

• działalność Spółek Wodnych, • niska stopa bezrobocia, • dobre zarządzanie gminą i utrzymywanie bardzo dobrego stanu finansów publicznych, • optymistyczne wskaźniki demograficzne, • wzrastający przyrost naturalny w ostatnim dziesięcioleciu, • sieć dobrze wyposażonych placówek oświatowych, • inwestowanie w oświatę, • miejscowa służba zdrowia, • dobrze funkcjonujące, instytucje publiczne w tym Biblioteka, świetlice wiejskie, • aktywne OSP, • wysokie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, • wzrastające dochody własne i wydatki inwestycyjne Gminy, spadające zadłużenie Gminy, • rosnąca liczba organizacji pozarządowych.	miejsc publicznych, • brak służb monitorujących przestrzegania, prawa lokalnego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Atrakcyjność Gminy jako miejsce zamieszkania, • bliskie położenie wobec dużego ośrodka miejskiego, • popyt na działki budowlane i rozwój budownictwa jednorodzinnego, • poprawa salda migracji wewnętrznych, • ułatwienia w prawie budowlanym, • budowa nowej trasy – Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej o parametrach drogi ekspresowej lub autostrady, biegnącej od planowanego Centralnego Portu Lotniczego, • położenie geograficzne i atrakcyjność turystyczna Gminy – Zielone Płuca Warszawy, • rozwój turystyki krajowej i wizyty turystów zagranicznych, • rozwój stref aktywności gospodarczej i wzrost podaży miejsc pracy, • moda na zdrowy styl życia, • upowszechnianie kultury „planujemy długie życie”, • dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym środków UE, • przynależność Gminy do związków i stowarzyszeń międzygminnych (LGD, AW ZGW), wspólna promocja, pozyskiwanie środków zewnętrznych i rozwój, • polityka Państwa i dostępność środków na rozwój OZE i wymianę „kopciuchów”, • środki zewnętrzne na ratowanie zabytków, • rozbudowa sieci gazowej, • wypromowanie marki/produktu lokalnego Gminy – Aronia jako znak rozpoznawczy,	• Niestabilna polityka Państwa, • nakładanie kolejnych zadań na samorządy lokalne, bez zabezpieczenia wystarczającego finansowania, • zainteresowanie wejściem do gminy przemysłu uciążliwego dla środowiska naturalnego, • drożająca energia – wzrost kosztów utrzymania gminnych jednostek organizacyjnych oraz kosztów oświetlenia ulicznego, • pandemia COVID-19, • ujemny przyrost naturalny, • ujemne saldo migracji, • rosnący poziom kosztów kredytów bankowych, • inflacja, • zmiany klimatyczne sprzyjające klęskom żywiołowym, • zagrożenia klęskami żywiołowymi, pożary obszarów leśnych, wichury, nawalne opady, • wielowymiarowe skutki inwazji Rosji na Ukrainę, • składowiska odpadów niebezpiecznych w Otwocku – możliwość skażenia przylegających obszarów Gminy, • „patodeweloperka” , • zagrożenie ze strony reaktora jądrowego w Świerku, • zagrożenia terrorystyczne- bliskość jednostek wojskowych.

• większa promocja zasobów naturalnych Gminy, • rozwój innowacyjnych technologii – m.in. plan budowy stacji wodorowej w Lasku (projekt Instytutu Unipress), • inwestorzy prywatni w sferze tworzenia miejsc opieki nad osobami starszymi, • dostępność do edukacji w sferze opieki nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi.	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów UG oraz wypracowanych na warsztatach strategicznych, badań ankietowych,

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY CELESTYNÓW

1. MISJA I WIZJA

Strategia Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023-2030 jest dokumentem, w którym m.in. zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą oraz przestrzenną. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe, zidentyfikowano szanse i zagrożenia.

W procesie tworzenia i realizacji strategii istotne jest również określenie misji i wizji. Są to dwa elementy ukazujące najważniejsze kierunki rozwoju.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje również na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedzi na pytania: kim jesteśmy, czym się zajmujemy, dlaczego i co jest naszym priorytetem.

Z kolei wizja to obraz gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Ukazuje Gminę Celestynów w perspektywie strategicznej – do 2030 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez samorząd celów. Uwzględniając przyjęte założenia misja oraz wizja Gminy Celestynów brzmi:

Misja

**Misją Gminy Celestynów
jest wykorzystywanie istniejących uwarunkowań dla rozwoju
lokalnej turystyki, wzrostu przedsiębiorczości
i jakości usług społecznych,
dla poprawy jakości życia mieszkańców Gminy
przy zapewnieniu proekologicznego,
zrównoważonego rozwoju.**

Wizja

**GMINA CELESTYNÓW
ZIELONĄ OAZĄ STOLICY
gościnna dla turystów
przyjazna dla inwestorów
otwarta na nowych mieszkańców**

Najważniejszą wartością dla rozwoju gminy Celestynów jest stworzenie atrakcyjnej, otwartej i zadbanej przestrzeni do zamieszkania oraz rozwoju turystyki. Cel ten będzie osiągnięty poprzez rozwój infrastruktury technicznej, w tym turystycznej oraz zapewnienie wysokiej jakości życia dla mieszkańców zarówno obecnych, jak i potencjalnych. Ważne jest zapewnienie oczekiwanych i rozwój świadczonych usług społecznych oraz miejsc pracy, które będą odpowiadały potrzebom lokalnej społeczności.

2. CELE STRATEGICZNE W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM.

CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA dla osiągnięcia celów strategicznych.
Oczekiwane rezultaty i wskaźniki realizacji celów.

Na podstawie diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej gminy Celestynów dokonanej na przestrzeni lat 2010 – 2020 r., wynikających z niej zjawisk i trendów, sytuacji oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono trzy cele strategiczne, którymi są:

CELE STRATEGICZNE

CEL 1 : Obszar społeczny – **Silna i aktywna wspólnota samorządowa.**

CEL 2: Obszar gospodarczy – **Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.**

CEL 3: Obszar przestrzenny – **Funkcjonalna przestrzeń i przyjazne środowisko.**

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych/ kierunków działania, które zaprezentowano w tabeli poniżej:

Tabela 3 Cele strategiczne

CEL 1.	CEL. 2	CEL. 3
Silna i aktywna wspólnota samorządowa	Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju	Funkcjonalna przestrzeń i przyjazne środowisko

Powyższe cele strategiczne gminy Celestynów odwzorowują obszary rozwojowe, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią, w tym ochrona ładu przestrzennego. Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Cele osiągnięte w ramach sfery spo-

łecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

Tabela 4 Cel strategiczny 1 - Silna i aktywna wspólnota samorządowa

WYMIAR SPOŁECZNY	
Cel strategiczny 1	Silna i aktywna wspólnota samorządowa

Pierwszy z celów strategicznych składa się z siedmiu celów operacyjnych, a każdy z nich zawiera ukierunkowane działania, których łączna realizacja zagwarantuje osiągnięcie zakładanego celu strategicznego. Wszystkie te działania są pochodną potrzeb wynikających zarówno z diagnozy sytuacji społecznej jak i z analiz badań ankietowych określających jakość życia mieszkańców gminy Celestynów.

Proponowane do realizacji cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli:

Tabela 5 Cel strategiczny 1 i jego cele operacyjne

1. CEL STRATEGICZNY	SILNA I AKTYWNA WSPÓLNOTA SAMORZĄDOWA
1.1 Program operacyjny/ kierunki działania	Zaspokojenie potrzeb aktywnego spędzania wolnego czasu dla różnych grup wiekowych
Działanie 1.1.1	Organizowanie różnych form letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży
Opis działania	Zabezpieczenie w Budżecie Gminy środków finansowych, pozyskiwanie środków i partnerów do realizacji zadania.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne – sponsorzy, środki UE, środki prywatne.
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik oceny	Liczba inicjatyw, liczba uczestników
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne (w tym placówki oświatowe, Gminy Ośrodek Kultury i Sportu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej), organizacje pozarządowe (NGO).
Partnerzy	Sołectwa, rodzice, NGO.
Działanie 1.1.2	Uatrakcyjnienie oferty zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych
Opis działania	Przeprowadzenie badań ankietowych wśród dzieci i młodzieży w zakre-

	się oczekiwać i potrzeb zajęć pozalekcyjnych, zapewnienie środków w Budżecie Gminy, pozyskiwanie środków zewnętrznych (w tym z UE), sponsorzy, fundacje na realizację zajęć pozalekcyjnych.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne – sponsorzy, środki UE, programy krajowe.
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik oceny	Liczba zajęć pozalekcyjnych, liczba uczestników.
Operator	Gminne jednostki organizacyjne (głównie placówki oświatowe, GOKiS).
Partnerzy	NGO, ośrodki i placówki naukowe, centra edukacyjne.
Działanie 1.1.3	Podniesienie poziomu kompetencji i wiedzy dzieci i młodzieży w gminie Celestynów
Opis działania	Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji, szkolenia, spotkania edukacyjne, szkolenia dla nauczycieli.
Źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego, Budżet Gminy, Budżet Państwa.
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik oceny	Ilość zrealizowanych projektów (szt.)
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Placówki edukacyjne.
1.2 Program operacyjny/ kierunki działania	Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców
Działanie 1.2.1	Intensyfikacja udziału mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych i sportowych organizowanych przez Gminę i jednostki organizacyjne Gminy
Opis działania	Opracowanie kalendarza wydarzeń kulturalnych i sportowych, zaangażowanie jednostek pomocniczych i placówek oświatowych Gminy w promocję wydarzeń kulturalnych i sportowych, organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych i sportowych, wykorzystanie istniejącej bazy i potencjału świetlic wiejskich do rozwijania funkcji sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, sponsoring.
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik oceny	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych i sportowych organizowanych przez gminne jednostki organizacyjne, jednostki pomocnicze Gminy (sołectwa).
Operator	Gminne jednostki organizacyjne (głównie GOKiS),
Partnerzy	Placówki oświatowe, sołectwa, NGO.
Działanie 1.2.2	Kultywowanie tradycji, wzmacnianie tożsamości
Opis działania	Kontynuowanie i promowanie wszelkich działań utrwalających tradycje lokalne np. święto plonów, wystawy rękodzielnictwa, produkty lokalne – miody, sery, wypieki, przetwory itp., konkursy tematyczne o charakterze lokalnym, zajęcia pozalekcyjne dla młodzieży dotyczące historii Gminy, ważnych osób dla Gminy itp.; warsztaty międzypokoleniowe, wydawnictwa i publikacje o charakterze historyczno – tradycyjnym i lokalnym, wspieranie lokalnego ruchu artystycznego.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym LGD.
Termin realizacji	Działania ciągłe

Miernik oceny	Liczba zorganizowanych wydarzeń
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne
Partnerzy	Placówki oświatowe, sołectwa, NGO, koła gospodyń wiejskich
1.3 Program operacyjny/ kierunki działania	Aktywne i zintegrowane społeczeństwo
Działanie 1.3.1	Wdrożenie inicjatywy lokalnej
Opis działania	Wdrożenie formy współpracy samorządu lokalnego z mieszkańcami w zakresie realizacji zadań publicznych - podjęcie uchwały, ogłaszanie konkursów na realizację zadań publicznych w oparciu o zapisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki NGO, środki prywatne.
Termin realizacji	do 2030 r.
Miernik realizacji	Kwota środków wydatkowanych z Budżetu Gminy, liczba i wartość projektów zrealizowanych w roku budżetowym.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Mieszkańcy – grupy inicjatywne, NGO, gminne jednostki organizacyjne.
Działanie 1.3.2	Tworzenie narzędzi i mechanizmów konsultacji społecznych i komunikacji z mieszkańcami, wspieranie organizacji pozarządowych (NGO)
Opis działania	Opracowanie ankiet badających poziom zadowolenia mieszkańców z jakości życia, zbieranie bieżących opinii i oczekiwań mieszkańców drogą elektroniczną, popularyzacja, e-komunikacji i e-usług.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne.
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik realizacji	liczba badań ankietowych, liczba osób korzystających z e-usług.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	Gminne jednostki organizacyjne.
Działanie 1.3.3	Opracowanie koncepcji Smart Village
Opis działania	Wypracowanie efektywnych i niestandardowych rozwiązań miejscowych problemów dzięki innowacyjnemu podejściu. Opracowanie listy projektów, które składać się będą na realizację koncepcji SV, zawierających komponent cyfrowy lub środowiskowy lub klimatyczny. Na podstawie koncepcji SV mieszkańcy będą mieli możliwość ubiegania się o granty na realizację projektów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW).
Źródła finansowania	Budżet Gminy, LGD Natura i Kultura- PROW.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik realizacji	Wypracowana koncepcja.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie,
Partnerzy	Sołectwa, mieszkańcy, NGO, gminne jednostki organizacyjne.
1.4 Program operacyjny/ kierunki działania	Kompleksowa polityka senioralna i prozdrowotna
Działanie 1.4.1	Stworzenie punktu dziennego pobytu dla osób starszych

	i niepełnosprawnych
Opis działania	Zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym miejsca spotkań, realizacji aktywnych zajęć rekreacyjno-rehabilitacyjnych, prowadzenie warsztatów terapii zajęciowej, zajęć kulturalno-edukacyjnych.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, zewnętrzne źródła finansowania, w tym Senior+, środki prywatne.
Termin realizacji	2025 – 2030 r.
Miernik oceny	Obiekt, liczba uczestników.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Celestynowie.
Działanie 1.4.2	Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej
Opis działania	Ogłaszanie konkursów na realizację programów profilaktyki zdrowotnej np. profilaktyki chorób układu krążenia, raka szyjki macicy, profilaktyki osteoporozy, profilaktyki próchnicy zębów u dzieci i młodzieży i inne. Promocja zdrowego stylu życia.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym Ministra Zdrowia, UE.
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych programów, liczba osób objętych profilaktyką.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, SP ZOZ Celestynów.
Partnerzy	Placówki medyczne.
1.5 Program operacyjny/ kierunki działania	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, cyfrowemu i ekologicznemu
Działanie 1.5.1	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej
Opis działania	Klub dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – długotrwale bezrobotni, bierni zawodowo, niepełnosprawni, uzależnieni – zajęcia z aktywizacji społecznej i zawodowej prowadzone przez specjalistów, tworzenie grup wsparcia.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym UE.
Termin realizacji	2024 – 2030 r.
Miernik oceny	Obiekt, liczba uczestników.
Operator	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
Partnerzy	Urząd Gminy w Celestynowie, Powiatowy Urząd Pracy, SP ZOZ Celestynów, NGO.
Działanie 1.5.2	Wspieranie procesu kształcenia osób dorosłych
Opis działania	Pomoc władz Gminy w realizacji kursów i szkoleń doskonalących oraz przekwalifikowujących dla pracujących oraz bezrobotnych mieszkańców gminy. Tworzenie programów doszkalających w zakresie nowych technologii, Internetu, podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej.
Źródła finansowania	Środki Budżetu Gminy, środki zewnętrzne, w tym UE.
Termin realizacji	2023 – 2030 r.
Miernik oceny	Ilość szkoleń(projektów), liczba osób uczestniczących w szkoleniach.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, GOPS.
Partnerzy	Organizacje i instytucje zewnętrzne realizujące projekty szkoleniowe.
Działanie 1.5.3	Promocja postaw proekologicznych
Opis działania	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych. Szkolenia, warsztaty, pogadanki.

	Promocja działań proekologicznych, segregowania śmieci, budowania współodpowiedzialności za środowisko naturalne. Promocja OZE oraz oszczędzania energii i wody.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚ i GW).
Termin realizacji	Działanie ciągłe
Miernik oceny	Liczba kampanii informacyjnych
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Placówki oświatowe, WFOŚiGK, NGO, gminne jednostki organizacyjne.
1.6 Program operacyjny/ kierunki działania	Wysoki poziom bezpieczeństwa społecznego
Działanie 1.6.1	Wdrożenie programu „Bezpieczna Gmina”
Opis działania	Szeroko rozumiane kampanie informacyjne na temat bezpieczeństwa mienia, bezpieczeństwa w sieci wśród różnych grup społecznych, w szczególności wśród seniorów, dzieci i młodzieży, bezpieczeństwo na drodze, nad wodą itp. Monitorowanie obiektów użyteczności publicznej oraz miejsc narażonych na wandalizm. Bezpieczeństwo sanitarne ludzi i zwierząt na terenie Gminy.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, zewnętrzne źródła finansowania.
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych kampanii, liczba/obszar miejsc objętych monitoringiem.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Policja, Państwowa Straż Pożarna (PSP), Ochotnicza Straż Pożarna (OSP), Państwowy Inspektor Sanitarny, Powiatowy Lekarz Weterynarii.
Działanie 1.6.2	Współpraca i wsparcie działalności OSP
Opis działania	Promowanie działalności OSP. Szkolenia, warsztaty, pokazy, zawody, kursy itp. dla druhów OSP i młodzieżowych drużyn pożarniczych; organizacja gminnego dnia bezpieczeństwa, promocja bezpieczeństwa, rekrutacja nowych ochotników.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne: UE, WFOŚ i GW, środki PSP.
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik oceny	Liczba druhów uczestniczących w szkoleniach itp.; liczba zorganizowanych wydarzeń, liczba nowo zrekrutowanych druhów OSP.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne, OSP.
Partnerzy	PSP, OSP, Nadleśnictwo Celestynów, WOFiTM, policja, inne służby państwowe.
1.7 Program operacyjny/ kierunki działania	Rozwój gospodarczy
Działanie 1.7.1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości
Opis działania	Stworzenie i wdrażanie programów pomocowych dla przedsiębiorców, pakiet dla przedsiębiorcy (uchwały podatkowe preferujące nowe podmioty, Centrum Informacji Gospodarczej, tereny inwestycyjne itp.)
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Termin realizacji	Do 2030 r.

Miernik oceny	Liczba nowych podmiotów gospodarczych, liczba/rodzaj podjętych działań Gminy.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne
Partnerzy	Powiatowy Urząd Pracy w Otwocku, Organizacje pracodawców, Rada Gminy w Celestynowie.
Działanie 1.7.2	Promocja i rozwój turystyki
Opis działania	Rozbudowa systemu informacji o walorach turystycznych Gminy – system tablic informacyjnych przy drogach krajowych, wydanie informatora o sołectwach, bazie agroturystycznej, sieci ścieżek pieszych i rowerowych, atrakcjach turystycznych, promocja w mediach o zasięgu lokalnym i regionalnym.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, w tym Fundusz Sołecki, środki zewnętrzne, środki prywatne.
Termin realizacji	Działania ciągłe.
Miernik oceny	Liczba kampanii informacyjnych, liczba wydawnictw, liczba nowych tablic informacyjnych.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	instytucje kultury, Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze, (PTTK), organizacje turystyczne, Mazowiecki Park Krajobrazowy (MPK), organizacje pozarządowe (NGO).
Działanie 1.7.3	Wspieranie producentów rolnych, promocja produktów ekologicznych i lokalnych
Opis działania	Współpraca Urzędu Gminy w Celestynowie z organizacjami i instytucjami działającymi w sferze rolnictwa w zakresie wdrażania nowoczesnych i bezpiecznych technologii produkcji, celebrowanie święta plonów – promowanie osób zasłużonych dla rolnictwa, promowanie lokalnych produktów ekologicznych, dbałość o gminną infrastrukturę służącą rolnikom.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, sponsorzy.
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik oceny	Liczba spotkań, kampanii promujących lokalnych producentów.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, instytucje kultury
Partnerzy	Organizacje i instytucje rolnicze, NGO, mieszkańcy.
Działanie 1.7.4	Promocja uprawy aronii na terenie Gminy.
Opis działania	Aronia jako znak rozpoznawczy Gminy Celestynów – promocja uprawy wśród lokalnych producentów rolnych, Święto Aronii, festiwal produktów z aronii. itp
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki własne producentów, środki zewnętrzne, w tym PROW.
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik oceny	Liczba spotkań/imprez, kampanii promujących uprawę aronii.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, instytucje kultury.
Partnerzy	Organizacje i instytucje rolnicze, NGO, producenci upraw aronii.

Tabela 6 Cel strategiczny 2 Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju

WYMIAR GOSPODARCZY	
Cel Strategiczny 2	Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju

Cel drugi zakłada, że rozwój gospodarczy Gminy powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju. Oznacza on dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi i wymaganiami ochrony środowiska naturalnego. Inaczej mówiąc, zapewnienie takiej skali działalności gospodarczej, która nie będzie powodować negatywnych konsekwencji ujawniających się w środowisku. Szczególny wpływ na rozwój Gminy ma również układ komunikacyjny i powiązania drogowe z ośrodkami miejskimi, a jakość i stan infrastruktury technicznej wpływa z kolei na bezpieczeństwo i komfort zamieszkania. Z tego względu cel 2 zawiera 8 celów operacyjnych w zakresach; poprawy jakości infrastruktury drogowej, ochrony środowiska, w tym rozbudowy lub modernizacji infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, poprawy jakości powietrza atmosferycznego m.in. poprzez rozwój alternatywnych źródeł energii, a także spójny rozwój przestrzenny. Cele operacyjne stanowić będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli:

Tabela 7 Cel strategiczny 2 i jego cele operacyjne

2.CEL STRATEGICZNY	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ Z POSZANOWANIEM ZASAD ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.
2.1Program operacyjny/kierunki działania	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej
Działanie 2.1.1	Budowa infrastruktury niezbędnej do rozwoju atrakcji historycznych i turystycznych: Budowa punktów przesiadkowych i Parkingów Park&Ride
Opis działania	Wykonanie miejsc parkingowych (w tym dla osób niepełnosprawnych), modernizacja dróg dojazdowych. Budowa punktów przesiadkowych.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, budżet Państwa, środki UE na lata 2021 - 2027
Termin realizacji	Do 2030 r.

Miernik oceny	Długość (km) zmodernizowanych dróg, liczba miejsc parkingowych
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	PKP, powiat otwocki, województwo mazowieckie, Nadleśnictwo Celestynów, NGO, prywatni inwestorzy.
Działanie 2.1.2	Modernizacja dróg gminnych
Opis działania	- Przebudowa nawierzchni na asfaltowe, betonowe lub z kruszywa; budowa rowów odprowadzających wody deszczowe z dróg; budowa i przebudowa chodników, ścieżek rowerowych, parkingów, bezpiecznych przejść dla pieszych. - Budowa drogi Jatne – Janowice
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Budżet Państwa, środki zewnętrzne – środki UE, Lasy Państwowe, Fundusz Dróg Samorządowych, TFOGR, POLSKI ŁAD, inne.
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik oceny	Długość (km) zmodernizowanych dróg, chodników, ścieżek rowerowych itp.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	Nadleśnictwo Celestynów, lokalne firmy, powiat otwocki, województwo mazowieckie, instytucje rządowe i samorządowe.
Działanie 2.1.3	Budowa i modernizacja małej architektury drogowej
Opis działania	Budowa przystanków autobusowych, rekreacyjnych wiat, stojaków i przystani rowerowych, miejsc do wypoczynku itp.
Źródła finansowania	Środki UE, Budżet Gminy, budżety zarządców dróg (powiatowych, wojewódzkich, krajowych).
Termin realizacji	do 2030 r.
Miernik oceny	Liczba wykonanych/zmodernizowanych obiektów małej architektury drogowej.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Zarządcy dróg (powiatowych, wojewódzkich, krajowych), Nadleśnictwo Celestynów, Mazowiecki Park Krajobrazowy.
Działanie 2.1.4	Modernizacja i rozbudowa sieci oświetlenia drogowego
Opis działania	➤ Modernizacja istniejącego oświetlenia przy założeniu ograniczenia kosztów eksploatacji, ➤ rozbudowa oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem energooszczędnych lamp oświetleniowych, ➤ wykorzystanie OZE do zasilania lamp, ➤ montaż urządzeń do inteligentnego sterowania oświetleniem, ➤ modernizacja linii kablowych oraz szaf sterowniczych, ➤ rozbudowa oświetlenia o nowe obwody i punkty świetlne, ➤ wymiana wyeksploatowanych słupów.
Źródła finansowania	Środki unijne na lata 2021 – 2027, środki NFOŚiGW/WFOŚiGW, Fundusz Termomodernizacji i Remontów BGK, Budżet Państwa, Budżet Gminy, Budżet Powiatu.
Termin realizacji	2023-2030 r.
Miernik oceny	Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych, liczba nowych punktów świetlnych, ilość wymienionej infrastruktury oświetleniowej.

Operator	Urząd Gminy w Celestynowie
Partnerzy	Spółka energetyczna, zarządcy dróg, PKP, instytucje rządowe i samorządowe.
Działanie 2.1.5	Poprawa bezpieczeństwa na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych
Opis działania	Współpraca z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad, powiatem otwockim, Mazowieckim Zarządem Dróg Wojewódzkich oraz PKP w zakresie uzgodnień, wspólnego projektowania i współfinansowania zadań na ciągach komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy w zakresie: ➤ budowy i modernizacji chodników, ➤ konserwacji i wykonywania oznakowania poziomego i pionowego dróg, ➤ konserwacji i wykonywania innych elementów poprawy bezpieczeństwa i uspokojenia ruchu, ➤ montażu sygnalizacji świetlnej, ➤ bezpiecznych przejść dla pieszych, ➤ bezkolizyjnych skrzyżowań, ➤ sprawności systemów odwodniania dróg, ➤ wyświetlaczy prędkości ➤ innych aspektów wpływających na bezpieczeństwo na drogach publicznych.
Źródła finansowania	Budżet Państwa, Budżet Gminy, budżety zarządców dróg, środki zewnętrzne, w tym UE.
Termin realizacji	2023-2030 r.
Miernik oceny	Długość (km) wybudowanych chodników, liczba przejść dla pieszych (szt.), liczba sygnalizacji (szt.), ilość wykonanej infrastruktury.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, zarządcy dróg.
Partnerzy	Instytucje rządowe i samorządowe, zarządcy dróg.
2.2 Program operacyjny/kierunki działania	Rozbudowa systemu kanalizacji na terenie Gminy
Działanie 2.2.1	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej
Opis działania	Budowa/rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Celestynów, Dąbrówka, Stara Wieś, Lasek, Regut, Podbiel, Tabor, Ponurzyca, Głina, Pogorzel, Jatne, Ostrów, Ostrowik, Dyżin, Zabieżki.
Źródła finansowania	Budżet Państwa, Budżet Gminy, środki zewnętrzne UE, RFIL, WFOŚiGW, Polski Ład.
Termin realizacji	2023 – 2030 r.
Miernik realizacji	Długość sieci kanalizacyjnej (km), liczba nowych przyłączy (szt.)
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	WFOŚiGW, NFOŚiGW, instytucje rządowe i samorządowe.
Działanie 2.2.2	Modernizacja istniejącej centralnej stacji podciśnieniowej "A" w Celestynowie
Opis działania	Modernizacja istniejącej centralnej stacji podciśnieniowej "A" w Celestynowie, ul. Obrońców Pokoju w celu zwiększenia wydajności pompowni, montaż dodatkowej pompy próżniowej wraz z rozbudową budynku oraz infrastruktury towarzyszącej.
Źródła finansowania	Budżet Państwa, Budżet Gminy, środki zewnętrzne UE, RFIL,

	WFOŚiGW, Polski Ład.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik realizacji	Realizacja modernizacji /zwiększenie wydajności pompowni.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	WFOŚiGW, NFOŚiGW, Gospodarka Komunalna, instytucje rządowe i samorządowe.
Działanie 2.2.3	Modernizacja istniejącej centralnej stacji podciśnieniowej "E" w Glinie.
Opis działania	Modernizacja istniejącej centralnej stacji podciśnieniowej "E" w Glinie, w celu zwiększenia wydajności pompowni, montaż dodatkowego zbiornika próżniowego.
Źródła finansowania	Budżet Państwa, Budżet Gminy, środki zewnętrzne UE, RFIL, WFOŚiGW, Polski Ład.
Termin realizacji	2023-2024 r.
Miernik realizacji	Realizacja modernizacji/zwiększenie wydajności pompowni.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, Gospodarka Komunalna
Partnerzy	WFOŚiGW, NFOŚiGW, Gospodarka Komunalna, instytucje rządowe i samorządowe.
2.3 Program operacyjny/ kierunki działania	Rozbudowa systemu wodociągowego na terenie Gminy
Działanie 2.3.1	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej
Opis działania	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach : Celestynów, Dąbrówka, Stara Wieś, Lasek, Regut, Podbiel, Tabor, Ponurzyca, Glina, Pogorzel, Jatne, Ostrów, Ostrowik, Dyżin, Zabieżki; wymiana istniejących odcinków sieci wodociągowej, które charakteryzują się najwyższym współczynnikiem awaryjności oraz dokonanie spięcia „końcówek” w system pierścieniowy, który zapewni samooczyszczanie przewodów.
Źródła finansowania	Budżet Państwa, Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym UE, RFIL, WFOŚiGW, Polski Ład.
Termin realizacji	2023-2030 r.
Miernik oceny	Długość wybudowanej sieci (km), liczba nowych przyłączy (szt.).
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, Gospodarka Komunalna.
Partnerzy	WFOŚiGW, NFOŚiGW, Gospodarka Komunalna, instytucje rządowe i samorządowe.
Działanie 2.3.2	Modernizacja Stacji Uzdadniania Wody (SUW) Glina
Opis działania	Modernizacja całego układu technologicznego SUW, w celu polepszenia parametrów jakościowych wody uzdatnionej.
Źródła finansowania	Budżet Państwa, Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym UE, RFIL, WFOŚiGW, Polski Ład.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Realizacja inwestycji/polepszenie parametrów jakościowych wody uzdatnionej.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, Gospodarka Komunalna.
Partnerzy	WFOŚiGW, NFOŚiGW, Gospodarka Komunalna, instytucje rządowe i samorządowe.
Działanie 2.3.3	Modernizacja Stacji Uzdadniania Wody (SUW) Ostrów

Opis działania	Modernizacja całego układu technologicznego SUW, w tym pozyskanie nowych wydajniejszych ujęć wody surowej oraz zwiększenie ilości produkowanej wody uzdatnionej.
Źródła finansowania	Budżet Państwa, Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym UE, RFIL, WFOŚiGW, Polski Ład.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Realizacja inwestycji/zwiększenie ilości produkowanej wody uzdatnionej (m3).
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, Gospodarka Komunalna.
Partnerzy	WFOŚiGW, NFOŚiGW, Gospodarka Komunalna, instytucje rządowe i samorządowe.
Działanie 2.3.4	Budowa Stacji Uzdatniania Wody (SUW) Regut
Opis działania	Budowa SUW Regut w celu pozyskania nowego ujęcia wody.
Źródła finansowania	Budżet Państwa, Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym UE, RFIL, WFOŚiGW, Polski Ład.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Realizacja inwestycji/ilość produkowanej wody uzdatnionej (m3).
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, Gospodarka Komunalna.
Partnerzy	WFOŚiGW, NFOŚiGW, Gospodarka Komunalna, instytucje rządowe i samorządowe.
2.4 Program operacyjny/ kierunki działania	Rozbudowa i modernizacja obiektów instytucji kultury oraz gminnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
Działanie 2.4.1	Budowa i wyznaczanie tras rowerowych, szlaków i ścieżek turystycznych
Opis działania	Poprawienie oznakowania istniejących oraz wyznaczanie i budowa nowych szlaków i tras turystycznych.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym UE.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Długość wybudowanych/zmodernizowanych ścieżek (km).
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie,
Partnerzy	Nadleśnictwo Celestynów, PTTK, MPK, NGO, jednostki rządowe i samorządowe.
Działanie 2.4.2	Budowa, przebudowa, modernizacja i remont obiektów sportowych na terenie Gminy
Opis działania	• Modernizacja kompleksu boisk sportowych ORLIK w Celestynowie (m.in. wymiana nawierzchni, zadaszenie), • budowa nowych boisk i obiektów sportowych, modernizacja i bieżące remonty obiektów sportowych i boisk wraz z infrastrukturą towarzyszącą. • budowa, modernizacja i remont siłowni zewnętrznych.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Liczba zmodernizowanych i wyremontowanych obiektów sportowych (szt.), liczba wybudowanych obiektów sportowych (szt.).
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Placówki oświatowe, mieszkańcy, rady sołeckie, kluby sportowe, NGO, gminne jednostki organizacyjne.

Działanie 2.4.3	Budowa, remont i modernizacja placów zabaw i siłowni zewnętrznych
Opis działania	Poprawa stanu i funkcjonalności placów zabaw oraz bezpieczeństwa użytkowników, wymiana urządzeń, bieżąca konserwacja w sołectwach: ➤ Pogorzel Ponurzyca ➤ Jatne Dyzin ➤ Celestynów –. ➤ Glina ➤ Regut ➤ Ostrów ➤ Ostrowik ➤ Zabieźki ➤ Podbiel ➤ Dąbrówka ➤ Tabor ➤ Stara Wieś ➤ Lasek
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne.
Termin realizacji	Działania ciągłe.
Miernik oceny	Liczba zmodernizowanych placów zabaw (szt.), liczba wymienionych urządzeń (szt.).
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Placówki oświatowe, mieszkańcy, rady sołeckie, kluby sportowe, NGO, gminne jednostki organizacyjne.
Działanie 2.4.4	Podnoszenie standardu świetlic wiejskich
Opis działania	Poprawa stanu i funkcjonalności świetlic, przygotowanie świetlic na wypadek sytuacji awaryjnych, doposażenie świetlic, wzbogacenie oferty kulturalnej w Pogorzeli, Ponurzyca, Jatnem, Dyzinie oraz w Glinie.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym UE.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Liczba wykonanych działań, liczba zakupionego doposażenia.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Sołectwa, mieszkańcy, NGO, gminne jednostki organizacyjne.
Działanie 2.4.5	Rozbudowa bazy okołoturystycznej
Opis działania	Budowa wiat na szlakach turystycznych, montaż tablic informacyjnych, oznakowanie szlaków, montaż stacji obsługi rowerów przy trasach i ścieżkach rowerowych, budowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, budowa sanitariatów, opracowanie systemu informacji turystycznej (mapy, aplikacje) itp.
Źródła finansowania	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Konserwator Zabytków, Urząd Marszałkowski, środki zewnętrzne-UE, Budżet Państwa, Budżet Gminy.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Ilość zrealizowanych projektów (szt.)
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	NGO, Nadleśnictwo Celestynów, MPK.
Działanie 2.4.6	Budowa obiektu Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Celestynowie

Opis działania	Budowa nowego obiektu na potrzeby działalności kulturowej, z salą widowiskową, biblioteką itp.
Źródła finansowania	Urząd Marszałkowski, środki zewnętrzne, w tym UE, Budżet Państwa, Budżet Gminy.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Realizacja inwestycji/Obiekt oddany do użytkowania.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Firmy lokalne, instytucje rządowe i samorządowe.
Działanie 2.4.7	Zagospodarowanie turystyczne terenu Gminy (gastronomia, baza noclegowa)
Opis działania	Lobbing na rzecz budowy lub tworzenia nowych obiektów usług turystycznych (noclegowych, gastronomicznych itp.) na terenie Gminy; pakiet promujący inwestorów np. czasowe ulgi podatkowe, wspólna promocja itp.
Źródła finansowania	Środki zewnętrzne-UE, środki prywatnych inwestorów.
Termin realizacji	Działania ciągłe.
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych projektów (szt.).
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Inwestorzy prywatni, Nadleśnictwo Celestynów, PTTK, MPK.
2.5 Program operacyjny/ kierunki działania	Modernizacja bazy oświatowej
Działanie 2.5.1	Budowa, rozbudowa, modernizacja i doposażenie szkół, oraz przedszkoli na terenie Gminy
Opis działania	Poprawa bazy dydaktycznej, rozbudowa szkoły podstawowej w Starej Wsi; modernizacja, remonty i doposażanie szkół oraz przedszkoli na terenie Gminy.
Źródła finansowania	Budżet Państwa, Budżet Gminy, środki UE, BGK.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Realizacja inwestycji/Liczba zrealizowanych projektów.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	Szkoła Podstawowa Stara Wieś, Rada Rodziców, NGO, gminne jednostki organizacyjne, placówki oświatowe, instytucje rządowe i samorządowe.
Działanie 2.5.2	Budowa, przebudowa lub modernizacja budynku na potrzeby żłobka gminnego
Opis działania	Stworzenie warunków do opieki nad dziećmi do lat 3 poprzez budowę nowej lub dostosowanie istniejącej infrastruktury
Źródła finansowania	Budżet Państwa, Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym UE lub MALUCH +
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Wpis do rejestru żłobków.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	NGO, instytucje rządowe i samorządowe.
Działanie 2.5.3	Poprawa dostępu uczniów do innowacyjnych technologii
Opis działania	Zakup nowoczesnego oprogramowania, sprzętu, współpraca z lokalnymi innowacyjnymi firmami.

Źródła finansowania	Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2021 – 2027, Budżet Państwa, Budżet Gminy, środki zewnętrzne.
Termin realizacji	Działania ciągłe.
Miernik oceny	Ilość zrealizowanych projektów (szt.)
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	Placówki oświatowe, lokalne firmy, sąsiednie samorządy.
2.6 Program operacyjny/kierunki działania	
Renowacja zabytków i miejsc pamięci	
Działanie 2.6.1	
Renowacja Budynku Dworca Kolejowego	
Opis działania	Modernizacja budynku dworca celem dostosowania go do aktualnych potrzeb podróżnych; wydzielenie i zagospodarowanie przestrzeni pod działalność kulturową, rozrywkową, gastronomiczną itp.; Utworzenie Punktu Informacji Turystycznej.
Źródła finansowania	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urząd Marszałkowski, środki zewnętrzne-UE, Budżet PKP, Budżet Gminy.
Termin realizacji	2024 -2030 r.
Miernik oceny	Realizacja inwestycji/uruchomienie Punktu Informacji Turystycznej
Operator	PKP, Urząd Gminy.
Partnerzy	Gminne jednostki organizacyjne, Konserwator Zabytków, NGO.
Działanie 2.6.2	
Rewitalizacja miejsc pamięci	
Opis działania	Remont i konserwacja pomników na terenie Gminy, monitorowanie stanu miejsc pamięci i obiektów zabytkowych, oznakowanie miejsc pamięci i obiektów zabytkowych.
Źródła finansowania	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Konserwator Zabytków, Urząd Marszałkowski, środki zewnętrzne-UE, budżet Państwa, Budżet Gminy.
Termin realizacji	Działanie ciągłe
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych projektów (szt.)
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie; właściciele nieruchomości na których znajdują się miejsca pamięci.
Partnerzy	Urząd Gminy w Celestynowie, Konserwator Zabytków, NGO.
Działanie 2.6.3	
Opieka nad zabytkami	
Opis działania	Aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków, opracowanie programu opieki nad zabytkami,
Źródła finansowania	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Konserwator Zabytków, Urząd Marszałkowski, środki zewnętrzne, w tym UE, Budżet Państwa, Budżet Gminy.
Termin realizacji	2023-2025 r.
Miernik oceny	Liczba opracowań (szt.).
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	Gminne jednostki organizacyjne, Konserwator Zabytków.
2.7 Program operacyjny/ kierunki działania	
Modernizacja i rozbudowa infrastruktury poprawiającej bezpieczeństwo mieszkańców	
Działanie 2.7.1	
Modernizacja budynków Ochotniczych Straży Pożarnych	
Opis działania	Modernizacje budynków celem poprawy warunków działalności OSP;

Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, WFOŚiGW.
Termin realizacji	Działania ciągłe.
Miernik oceny	Liczba zmodernizowanych obiektów.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	OSP, PSP.
Działanie 2.7.2	Rozbudowa systemu monitoringu
Opis działania	Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu w miejscach publicznych oraz współpraca z systemem służb państwowych (policja, PSP).
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym podmiotów zainteresowanych.
Termin realizacji	Działania ciągłe.
Miernik oceny	Ilość nowych i zmodernizowanych kamer i urządzeń.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Nadleśnictwo Celestynów, Policja, Państwowa Straż Pożarna,
Działanie 2.7.3	Doposażenie OSP w sprzęt niezbędny do zapewnienia gotowości bojowej
Opis działania	Zakup sprzętu ratowniczo – gaśniczego i technicznego w celu zapewnienia gotowości bojowej.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne: UE, WFOŚiGW.
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik oceny	Liczba/wykaz zakupionego sprzętu.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	PSP, OSP, Nadleśnictwo Celestynów, WOFiTM.
2.8 Program operacyjny/ kierunki działania	Pozostałe zadania z zakresu opieki socjalnej i gospodarki komunalnej
Działanie 2.8.1	Modernizacja i remonty budynków komunalnych
Opis działania	Poprawa gospodarki mieszkaniowej, poprawa stanu zasobu mieszkań komunalnych poprzez modernizację, termomodernizację i remonty budynków komunalnych.
Źródła finansowania	BGK, Budżet Gminy, środki UE.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Ilość zmodernizowanych obiektów (szt.)
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Podmioty współpracujące (projektanci, firma wykonawcza), BGK.

Tabela 8 Cel strategiczny 3 – Wymiar przestrzenny

WYMIAR PRZESTRZENNY

Cel strategiczny 3	Funkcjonalna przestrzeń i przyjazne środowisko
---------------------------	---

Cel trzeci – zakłada zachowanie funkcjonalnej przestrzeni i przyjaznego środowiska, które tworzą platformę działalności Gminy w zakresie dwóch poprzednich celów. Zarówno działalność w sferze społecznej jak i gospodarczej zasadniczo oddziałuje i kształtuje otaczającą przestrzeń oraz posiada określony wpływ na środowisko naturalne. Dlatego też mądrze prowadzona polityka władz zakłada, iż planowanie przestrzenne winno być pierwotne względem pozostałych działalności. Ustawa o samorządzie gminnym wymienia ład przestrzenny i ochronę środowiska na pierwszym miejscu w katalogu zadań gminy. Ostatecznie przestrzeń decyduje o jakości życia wspólnoty samorządowej, zachowując równowagę pomiędzy zasobami przyrody a działalnością człowieka. W niniejszym procesie planowania strategicznego wyznaczono sześć kierunków działania (celów operacyjnych) wraz z poszczególnymi działaniami, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia zaplanowanego trzeciego celu strategicznego. Tak jak w planowaniu poprzednich celów strategicznych i operacyjnych kierowano się ustaleniami wynikającymi z diagnozy oraz wynikami badań ankietowych.

Tabela 10 Cel strategiczny 3 Funkcjonalna przestrzeń i przyjazne środowisko – kierunki działań/ cele operacyjne

3.CEL STRATEGICZNY	III. FUNKcjONALNA PRZESTRZEŃ I PRZYJAZNE ŚRODOWISKO
3.1 Program operacyjny/kierunki działania	Tworzenie warunków dla zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju Gminy w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne
Działanie 3.1.1	Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w oparciu o potrzeby społeczne, gospodarcze i środowiskowe oraz wymogi prawne i analizy przestrzenne
Opis działania	Sukcesywne opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów nimi nie objętych w celu uporządkowania przestrzeni. Poprawa funkcjonalności i dostępności terenów przeznaczonych pod określone formy zagospodarowania.
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Termin realizacji	Działania ciągłe
Miernik oceny	% powierzchni gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie
Partnerzy	Inwestorzy prywatni i instytucjonalni, biura urbanistyczne.

Działanie 3.1.2	Zmiana obowiązujących dokumentów planistycznych Gminy (miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego)
Opis działania	Dostosowywanie obowiązujących dokumentów planistycznych do zmieniających się przepisów prawa oraz potrzeb społecznych, gospodarczych i środowiskowych.
Źródła finansowania	Budżet Gminy.
Termin realizacji	W miarę potrzeb.
Miernik oceny	Liczba dokumentów poddanych zmianie.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	Inwestorzy prywatni i instytucjonalni, biura urbanistyczne.
Działanie 3.1.3	Ocena aktualności obowiązujących na terenie Gminy opracowań planistycznych
Opis działania	Przeprowadzenie analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Celestynów w celu oceny stanu aktualności obowiązujących dokumentów planistycznych, tj. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Celestynów oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Termin realizacji	Minimum raz na kadencję Rady Gminy.
Miernik oceny	Liczba dokumentów poddanych ocenie aktualności.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	Biura urbanistyczne.
3.2 Program operacyjny/kierunki działania	Polityka przestrzenna Gminy oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju.
Działanie 3.2.1	Projektowanie rozwiązań w przestrzeni publicznej w nawiązaniu do idei Nowej Urbanistyki: stworzenie i rozwijanie przestrzeni publicznych przyjaznych dla ludzi, zapewnienie godnych warunków mieszkaniowych, promocja zdrowia i egzystowania w zgodzie z naturą. Ochrona walorów środowiska naturalnego.
Opis działania	Urządzanie terenów zielonych, wyposażanie przestrzeni z elementy małej architektury parkowej, miejsca wypoczynku i pikników rodzinnych, elementy ścieżek zdrowia, place zabaw dla dzieci, siłownie zewnętrzne, turystyczne zagospodarowanie obszarów chronionych, ścieżki edukacyjne, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznych.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, w tym Fundusz Sołecki, środki zewnętrzne, w tym UE
Termin realizacji	Działanie ciągłe.
Miernik realizacji	Liczba wdrożonych rozwiązań, liczba nowych miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych.

Operator	Urząd Gminy w Celestynowie
Partnerzy	Nadleśnictwo Celestynów, NGO, sołectwa.
Działanie 3.2.2	Działania dotyczące utrzymania istniejącej infrastruktury technicznej Gminy oraz obiektów, w tym sektora usług, handlu i rzemiosła
Opis działania	Bieżące remonty i modernizacje infrastruktury technicznej oraz obiektów.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki prywatne, w tym podmiotów zainteresowanych.
Termin realizacji	Działania ciągłe.
Miernik realizacji	Liczba wyremontowanych obiektów.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, lokalne podmioty gospodarcze.
Partnerzy	prywatni właściciele sektora usług, handlu i rzemiosła.
Działanie 3.2.3	Ochrona ładu przestrzennego miejscowości o historycznych układach urbanistycznych, dbałość o miejsca kultu religijnego, miejsc o znaczącej wartości historycznej i kulturowej
Opis działania	Zabezpieczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zarówno układów urbanistycznych wsi o historycznym charakterze (takich jak przysiółki Podbiel, Ponurzyca) jak również elementów i miejsc o znaczącej wartości historycznej, religijnej i kulturowej (np. pomniki, kapliczki) jako elementy do zachowania. Zachowanie zrównoważonego rozwoju centralnych części wsi z zachowaniem ich historycznego układu, wspieranie istniejącego ładu przestrzennego i podnoszenie estetyki miejscowości. Promowanie dbałości o własne nieruchomości i najbliższe otoczenie. Nadanie miejscowości Celestynów charakteru zbliżonego do małego miasteczka.
Źródła finansowania	Budżet Gminy.
Termin realizacji	Działania ciągłe.
Miernik realizacji	Liczba uchwalonych mpzp – zapisy w planach.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, lokalne podmioty gospodarcze.
Partnerzy	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, NGO.
Działanie 3.2.4	Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne obszarem aktywnej partycypacji mieszkańców
Opis działania	Koncepcje zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz opracowanie strategii odnowy miejscowości, z wykorzystaniem konsultacji społecznych i aktywnym włączeniem mieszkańców sołectw. Zapewnienie płaszczyzny wymiany doświadczeń, formułowania oczekiwań i potrzeb dla „starych” i „nowych” mieszkańców Gminy (Smart Willage).
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Budżet LGD – PROW.
Termin realizacji	Działanie ciągłe.
Miernik oceny	Liczba przyjętych koncepcji i planów odnowy miejscowości.

Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, NGO.
Działanie 3.2.5	Gospodarcze wykorzystanie ekstensywnie zagospodarowanych terenów przyrodniczych Gminy
Opis działania	Wspieranie rozwoju turystyki, rozbudowa nieuciążliwej infrastruktury turystycznej m.in. międzygminnych tras rowerowych, konnych tras rekreacyjnych, miejsc postojowych itp. Wypracowanie systemu wsparcia dla inwestorów w sferze turystyki, opracowanie Strategii Rozwoju Turystyki dla Gminy Celestynów.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym UE.
Termin realizacji	Działania ciągłe.
Miernik realizacji	Liczba powstałych inwestycji.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	Prywatni właściciele sektora usług, Nadleśnictwo Celestynów, MPK, PTTK, NGO.
3.3 Program operacyjny/kierunki działania	Przeciwdziałanie skutkom suszy
Działanie 3.3.1	Podjęmowanie działań na rzecz zwiększenia retencji wodnej/przeciwdziałanie skutkom suszy na obszarze Gminy
Opis działania	Uwzględnianie w planach miejscowych terenów zielonych oraz małych zbiorników wodnych, jako miejsc rekreacyjno – retencyjnych (w miarę możliwości prawnych) Realizacje zadań związanych z: - właściwym użytkowaniem rolniczym gleb, - budownictwem ekologicznym i zagospodarowaniem wód opadowych na terenach budowlanych, - małą retencją na terenach budowlanych oraz gruntach niezabudowanych, - prowadzeniem zabiegów przeciwoerozyjnych, - promowaniem zalesiania gruntów nieużytkowanych rolniczo, - ochroną i odtwarzaniem oczek wodnych, - zachęcaniem do wykonywania nowych zbiorników wodnych, - gromadzeniem i zagospodarowaniem wody opadowej, - racjonalne i oszczędnym gospodarowaniu wodą, - powtórne wykorzystanie wody zużytej - gospodarowanie wodą w ogrodach - promowaniem błękitno-zielonej infrastruktury na terenie Gminy; a także prowadzenie kampanii edukacyjnych i informacyjnych związanych z ww. zagadnieniami.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, WFOŚiGW, PGWWP, środki UE
Termin realizacji	Działanie ciągłe
Miernik oceny	liczba zrealizowanych działań oraz liczba kampanii edukacyjno-informacyjnych na terenie gminy Celestynów
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, Spółki Wodne, Powiat Otwocki, Nadle-

	śnictwo Celestynów
Partnerzy	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, prywatni i instytucjonalni właściciele gruntów, Mazowiecki Zespół Parków Krajobrazowych, Nadleśnictwo Celestynów, ośrodki naukowe
Działanie 3.3.2	Budowa ogrodów deszczowych
Opis działania	Działania polegające na tworzeniu ogrodów deszczowych oraz wykorzystywaniu ekologicznego sposobu nawadniania gruntów.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne: WFOŚiGW, UE.
Termin realizacji	Działanie ciągłe
Miernik oceny	Liczba nowych ogrodów deszczowych.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	Gminne jednostki organizacyjne, sołectwa, mieszkańcy.
3.4 Program operacyjny/kierunki działania	Dbłość o bioróżnorodność
Działanie 3.4.1	Nasadzenie gatunków rodzimych
Opis działania	Działania prowadzące do kompensacji przyrodniczej w ramach usuwanych drzew, dokonanie nasadzeń zastępczych.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Lasy Państwowe, środki PROW.
Termin realizacji	Działania ciągłe.
Miernik oceny	Liczba nowych nasadzeń (szt.).
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie/Nadleśnictwo Celestynów.
Partnerzy	Gminne jednostki organizacyjne, m.in. szkoły, Nadleśnictwo Celestynów, NGO, mieszkańcy.
Działanie 3.4.2	Tworzenie łąk pszczelich - miododajnych
Opis działania	- zakładanie łączek i parków miododajnych, - uświadamianie mieszkańcom zalet płynących z zakładania łączek pszczelich, - promowanie korzyści wśród najmłodszych w szkołach, - nasiona dla szkół, przedszkoli w celu zachęcenia do zakładania łączek.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki PROW.
Termin realizacji	Działania ciągłe.
Miernik oceny	Liczba powstałych łączek pszczelich, liczba zorganizowanych akcji promocyjnych/edukacyjnych.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	Gminne jednostki organizacyjne, placówki oświatowe, sołectwa, mieszkańcy, NGO.
3.5 Program operacyjny/kierunki działania	Poprawa jakości systemu gospodarowania odpadami
Działanie 3.5.1	Ograniczenie ilości odpadów komunalnych

Opis działania	• zahamowanie wzrostu stawki za odpady, monitorowanie firmy odbierającej odpady komunalne, • promowanie wzorców prawidłowej segregacji ideologii „zero waste” (styl życia, zgodnie z którym człowiek stara się generować jak najmniej odpadów, a tym samym nie zanieczyszczać środowiska), • promowanie korzyści z kompostowania odpadów, • ustawienie butelkomatów na terenie Gminy, • edukacja w zakresie prawidłowej segregacji odpadów, • ponowne wykorzystanie odpadów, • używania produktów wielokrotnego użytku, • dokonywanie przemyślanych zakupów, • monitorowanie firmy odbierającej odpady, • kontrola segregacji odpadów u mieszkańców, • kampanie informacyjne.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki podmiotów zajmujących się odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych, dotacje zewnętrzne.
Termin realizacji	Działania ciągłe.
Miernik oceny	Zmniejszenie ilości odpadów, liczba butelkomatów, liczba zorganizowanych akcji promocyjnych i edukacyjnych.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, NGO, mieszkańcy.
Partnerzy	Gminne jednostki organizacyjne – m.in. placówki oświatowe, mieszkańcy, NGO.
Działanie 3.5.2	Budowa nowego Punktu Selektywnego Zbioru Odpadów Komunalnych (PSZOK)
Opis działania	• budowa PSZOK-u wyposażonego we wszystkie wymagane elementy takie jak: kontenery pod zadaszoną halą, waga samochodowa, kontrola oddawanych odpadów, • budowa kompostownika na odpady zielone zebrane z terenów publicznych, • wykorzystanie kompostu z w/w kompostownika jako nawóz dla roślin na terenach publicznych oraz dla mieszkańców do pielęgnacji ogrodów.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki UE, NFOŚiGW.
Termin realizacji	Do 2024 r.
Miernik oceny	Obiekt PSZOK, kompostownik.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	Gminne jednostki organizacyjne, NFOŚiGW.
Działanie 3.5.3	Usuwanie wyborów zawierających azbest
Opis działania	• Prowadzenie akcji promujących konieczność wymiany azbestu, • Bezpośredni kontakt z mieszkańcami, w celu zachęcania do wymiany pokryć dachowych, • Pozyskiwanie środków zewnętrznych na dofinansowanie akcji z różnych źródeł.

Źródła finansowania	Budżet Gminy, NFOŚiGW.
Termin realizacji	Do 2030 r..
Miernik oceny	Liczba zutylizowanych wyrobów zawierających azbest (m3/t).
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	WFOŚiGW, mieszkańcy.
Działanie 3.5.4	Inwentaryzacja zbiorników na nieczystości ciekłe
Opis działania	Wykonanie inwentaryzacji zbiorników na nieczystości ciekłe, monitoring bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe w celu ochrony gruntów, oraz szeroko pojętej ochrony środowiska.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Liczba zinwentaryzowanych zbiorników, liczba zbiorników podlegających monitoringowi.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, Gospodarka Komunalna.
Partnerzy	Urząd Gminy w Celestynowie, Gospodarka Komunalna, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (RDOŚ).
3.6 Program operacyjny/kierunki działań	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej
Działanie 3.6.1	Kontynuacja programu dofinansowań „Gmina z dobrym klimatem”
Opis działania	Wymiana starych pieców tzw. kopciuchów na ekologiczne źródła ogrzewania domów jedno- i wielorodzinnych. Dofinansowania na zakup i montaż instalacji fotowoltaicznych i innych urządzeń służących rozwojowi odnawialnych źródeł energii (OZE).
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Środki WFOŚiGW.
Termin realizacji	Działanie ciągłe.
Miernik oceny	Liczba wymienionych źródeł ogrzewania i zainstalowanych nowych urządzeń służących rozwojowi OZE.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	Mieszkańcy.
Działanie 3.6.2	Budowa infrastruktury służącej wytwarzaniu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (w tym mikroinstalacji)
Opis działania	Budowa instalacji fotowoltaicznych i innych urządzeń OZE przy budynkach i obiektach użyteczności publicznej.
Źródła finansowania	Środki Regionalnego Programu Operacyjnego dla Mazowsza na lata 2021-2027, Budżet Gminy
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Liczba instalacji (szt.)
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Instytucje rządowe i samorządowe, gminne jednostki organizacyjne.
Działanie 3.6.3	Realizacja programów zmierzających do rozbudowy instalacji fotowoltaicznych i innych urządzeń służących rozwojowi OZE
Opis działania	Promowanie programów rządowych, unijnych itp., szkolenia celem budowy instalacji fotowoltaicznych i innych urządzeń służących rozwojowi OZE.

Opis działania	Promowanie programów rządowych, unijnych itp., szkolenia celem budowy instalacji fotowoltaicznych i innych urządzeń służących rozwojowi OZE.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym UE.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Ilość szkoleń, ilość beneficjentów programów.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie,
Partnerzy	Beneficjenci programów, WFOŚiGK
Działanie 3.6.4	Termomodernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej
Opis działania	Wymiana źródeł ciepła i działania związane z podniesieniem efektywności energetycznej budynków i obiektów użyteczności publicznej.
Źródła finansowania	Budżet Gminy, Budżet Państwa, środki zewnętrzne.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Liczba budynków i obiektów poddanych termomodernizacji (szt.), liczba wymienionych i zmodernizowanych źródeł ciepła (szt.).
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie, gminne jednostki organizacyjne.
Partnerzy	Gminne jednostki organizacyjne, instytucje rządowe i samorządowe.
Działanie 3.6.5	Monitoring w zakresie jakości powietrza
Opis działania	• rozbudowa systemu monitoringu jakości powietrza, • bieżący monitoring palenisk domowych, • inwentaryzacja źródeł ciepła,
Źródła finansowania	Budżet Gminy i inne dostępne środki zewnętrzne.
Termin realizacji	Do 2030 r.
Miernik oceny	Liczba czujników jakości powietrza, liczba zbadanych źródeł ciepła, liczba zinwentaryzowanych źródeł ciepła.
Operator	Urząd Gminy w Celestynowie.
Partnerzy	instytucje rządowe i samorządowe, gminne jednostki organizacyjne,

3. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Podstawowym dokumentem strategicznym określającym obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (UCHWAŁA NR 22/18 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego). Według planu gmina Celestynów położona jest w potencjalnym zasięgu Obszaru Metropolitalnego Warszawy, przez jej teren przebiega: postulowany paneuropejski korytarz transportowy (związany z trasą S17), regionalna trasa obwo-

dowa – Duża Obwodnica Warszawy (wzdłuż zmodernizowanej trasy GP50 – z uwzględnieniem obwodnicy m. Kołbiel), korytarz innowacji, a także gmina Celestynów należy do obszarów stanowiących tzw. Zielony Pierścień Warszawy. Podstawowe inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym dla gminy Celestynów wynikające z tego dokumentu obejmują zadania:

Inwestycje celu publicznego w zakresie dróg wojewódzkich:

- Przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 797 (ul. Regucka) z drogą powiatową nr 2713W (ul. Św. Kazimierza) oraz drogą gminną (ul. Rękasa) w m. Celestynów, gm. Celestynów – poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego

Inwestycje celu publicznego w zakresie transportu kolejowego

- Prace na linii kolejowej nr 7 Warszawa Wschodnia Osobowa – Dorohusk na odcinku Warszawa – Otwock – Dęblin – Lublin,
- Prace na linii kolejowej C-E 20 na odcinku Skierniewice – Pilawa – Łuków.

Inwestycje celu publicznego w zakresie systemów energetycznych

- Budowa linii 400 kV Kozienice – Miłosna (z wykorzystaniem trasy istniejącej linii 400 kV),

System gazowy wysokiego ciśnienia

- Budowa gazociągu Rembelszczyzna – Wronów (rozbudowa istniejącego gazociągu),

Postulaty i rekomendacje dotyczące kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa

- **W zakresie modyfikacji układu korytarzy sieci TEN-T w *Planie* postuluje się:**
 - zmianę kategorii korytarzy sieci kompleksowej na korytarze sieci bazowej:
 - kolejowe i drogowe Warszawa - Lublin - Dorohusk (- Kijów) oraz alternatywnie (Warszawa – Radom -) Skarżysko-Kamienna – Medyka - Lwów, jako bazowe dualne;

Transport zbiorowy

- budowy parkingów "parkuj i jedź" w obszarach peryferyjnych aglomeracji.

Transport rowerowy

- budowę infrastruktury rowerowej wzdłuż dróg krajowych i wojewódzkich o wysokim natężeniu ruchu samochodowego, zarówno w ramach ogólnych inwestycji drogowych, jak i jako samodzielne inwestycje krajowego i wojewódzkiego zarządcy drogi.

Ochrona środowiska i zasobów przyrody

- zapewnienie ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu m.in. poprzez adekwatne zapisy w MPZP,

- ochronę prawną korytarzy ekologicznych poprzez wpisanie do MPZP;
- ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zwłaszcza w odniesieniu do gruntów wysokiej jakości i przydatności dla rolnictwa (klas bonitacyjnych I-III);
- dążenie do zachowania odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej, sprzyjającej retencji wód opadowych, głównie w miastach;
- zachowanie istniejących naturalnych zbiorników wodnych i terenów podmokłych, w tym starorzeczy, torfowisk, bagien, stawów, śródpolnych oczek wodnych oraz ich ochrona poprzez zapisy w dokumentach planistycznych gmin;
- realizację działań inwestycyjnych i utrzymaniowych melioracji wodnych, w tym ochronę układów odwodnienia rowami melioracyjnymi, budowę systemów melioracji zwiększających retencję glebową, odbudowę systemów drenarskich;
- poprawę jakości wód poprzez rozwój i modernizację infrastruktury ochrony środowiska (w szczególności w zakresie gospodarki wodno-ściekowej) oraz racjonalną gospodarkę przestrzenną w sąsiedztwie zbiorników wodnych;
- realizację programów ochrony środowiska pod hałasem dla miast (m.in. Warszawa, Radom, Płock), terenów poza aglomeracjami położonymi wzdłuż dróg krajowych i wojewódzkich oraz dla linii kolejowych;
- rozwój zintegrowanego publicznego transportu zbiorowego, w szczególności transportu szynowego wraz z wdrożeniem systemów skutecznego zarządzania ruchem;

Opieka i ochrona dziedzictwa kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej

- zachowanie ładu przestrzennego lub jego kreowanie, szczególnie w miejscach o istotnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego poprzez:
 - ochronę i kształtowanie struktur przestrzennych historycznych miast i wsi w oparciu o ochronę pola ekspozycji i eksponowanie dominant architektonicznych;
- kształtowanie przestrzeni publicznych w nawiązaniu do tradycji miejsca,
 - kształtowanie i ochronę krajobrazów kulturowych m.in. poprzez utworzenie parków kulturowych.

Ochrona środowiska i zasobów przyrody

- wdrażanie koncepcji zielonej infrastruktury poprzez zachowanie i kształtowanie spójności z regionalnym systemem ekologicznym, w tym przez:
 - dalsze kształtowanie i wzmacnianie zielonego pierścienia Warszawy poprzez zalesienie gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa oraz terenów w sąsiedztwie ruchliwych ciągów komunikacyjnych;

- konsekwentne ograniczanie rozwoju zabudowy do w miarę możliwości zwartych kompleksów, w gminach włączonych do zielonego pierścienia, kluczowych dla utrzymania terenów otwartych;
- zwiększenie powierzchni ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych i ich właściwe zagospodarowanie;
- planowanie oraz realizacja obszarów i obiektów zielonej infrastruktury, jako czynników mających wpływ na organizację przestrzeni (kształtowanie struktur osadniczych) oraz zapewnienie w niej udziału funkcji przyrodniczo-rekreacyjnych, w tym wyznaczanie, zachowanie i kształtowanie terenów biologicznie czynnych;
- ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zwłaszcza w odniesieniu do gruntów wysokiej jakości i przydatności dla rolnictwa (klas bonitacyjnych I-III);
- rozwój i modernizację infrastruktury ochrony środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- realizację programów ochrony środowiska przed hałasem dla Warszawy oraz dla terenów położonych wzdłuż dróg krajowych, wojewódzkich i linii kolejowych;

4. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY CELESTYNÓW, USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

4.1. Kluczowe uwarunkowania rozwojowe gminy Celestynów

Gmina Celestynów jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim, w powiecie otwockim, na Nizinie Mazowieckiej, oddalona o ok. 32 km na południowy wschód od centrum Warszawy, oraz 10 km od Otwocka. Jest jedną z ośmiu gmin tworzących powiat otwocki, centralne położenie sprawia, iż posiada bezpośredni kontakt z niemal wszystkim gminami tego powiatu. Pomimo wiejskiego charakteru, rolnictwo nie jest jej domeną z uwagi na słabą jakość gleb i znacznie rozdrobnioną strukturę. W strukturze użytkowania gruntów dominują obszary leśne stanowiąc ponad 50% powierzchni. Większość z nich wchodzi w skład Mazowieckiego Parku Krajobrazowego. Blisko 95 % obszaru Gminy objętych jest różnymi formami ochrony przyrody. Z tych względów największym bogactwem naturalnym gminy Celestynów są lasy i obszary chronione. Gmina Celestynów pod względem liczby ludności należy do jednej z najmniej licznych w powiecie otwockim - zamieszkuje ją 9,42 % ludności powiatu w liczbie 11 701 mieszkańców. Pod względem zajmowanego arealu (88,9 km²) jest czwartą gminą stanowiąc

14,43 % powierzchni powiatu. Gęstość zaludnienia 131 os. na 1 km² przyjmuje wartość poniżej przeciętnej dla powiatu. Gminę tworzy 15 sołectw – miejscowości o dość zróżnicowanym areale i liczbie ludności. Najliczniejszym sołectwem pod względem liczby ludności i jednocześnie siedzibą Gminy jest położona w centralnej części wieś Celestynów. Natomiast największym pod względem arealu jest sołectwo Podbiel – blisko 16 km² z jedną z niższych gęstości zaludnienia – 28 os. na 1 km². Najmniejszymi pod względem arealu są sołectwa Dyżin 1,11 km² i Glina – 2,68 km², notując największą gęstość zaludnienia – 232 i odpowiednio 431 os./km².

Gmina Celestynów jest stosunkowo słabo zurbanizowana. Tereny zabudowane nie przekraczają 10% ogólnej powierzchni Gminy. Cechą charakterystyczną jest również niski udział w ogólnej powierzchni Gminy terenów związanych z działalnością produkcyjną i usługową.

Północną i centralną część Gminy charakteryzuje osadnictwo skoncentrowane, w części południowej zabudowa jest znacznie bardziej rozproszona. Jest to związane z dawnym charakterem rolniczym południowej części Gminy. Nowi mieszkańcy najchętniej osiedlają się w większych miejscowościach takich jak Celestynów, Dąbrówka, Pogorzel i Glina. Coraz większym zainteresowaniem cieszy się również Lasek, Dyżin i Jatne.

Gmina Celestynów położona jest w części powiatu stosunkowo słabo przekształconym antropogenicznie, gdzie dominującą funkcję ma przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz rekreacyjne wykorzystanie terenu. Przez Gminę przebiegają szlaki komunikacyjne o charakterze krajowym, wojewódzkim i lokalnym: dwie drogi krajowe: nr 50 Góra Kalwaria - Kołbiel (będąca fragmentem obwodnicy Warszawy dla tranzytu ciężarowego relacji Sochaczew - Grójec - Mińsk Mazowiecki) oraz droga nr S17 Warszawa - Lublin, a także dwie drogi wojewódzkie nr 797 Celestynów - Regut (do drogi nr 50) i droga nr 862 Osieck- Tabor (od granicy Gminy do drogi nr 50). Przez teren Gminy przebiegają również dwie linie kolejowe: Warszawa - Otwock – Pilawa oraz Skierniewice - Pilawa - Łuków.

Gmina Celestynów wraz z całym powiatem otwockim na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016r. określającego podział województwa mazowieckiego na dwie jednostki statystyczne poziomu NUTS2 – znajduje się w ramach regionu warszawskiego stołecznego.

4.2. Rekomendacje i kierunki interwencji

Kierunki polityki przestrzennej Gminy zostały określone w obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Celestynów. Gmina zatwierdziła nowe studium w roku 2016 (na podstawie Uchwały Nr 177/16 Rady Gminy Celestynów z dnia 27 października 2016 r.). Krótki okres obowiązywania studium wskazuje, że zabezpiecza

ono potrzeby Gminy i wskazuje najbardziej aktualne kierunki jej dalszego rozwoju, w tym w zakresie maksymalnego zapotrzebowania na tereny budowlane (spełnienie przepisów art. 10 ust. 1 pkt. 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).⁵

Realizacja polityki przestrzennej Gminy wykonywana jest poprzez ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W chwili obecnej na obszarze Gminy obowiązuje 5 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- dla miejscowości Dąbrówka i części miejscowości Stara Wieś (ok. 616ha)
- dla miejscowości Ostrów - część I (ok.306ha)
- dla części miejscowości Pogorzel - część A, gmina Celestynów (ok. 16ha)
- dla części miejscowości Pogorzel-część B (ok.304ha)
- dla części miejscowości Regut (ok. 876ha)

Aktualnie około 23% Gminy pokryte jest mpzp. Ponadto, w opracowaniu są kolejne cztery plany miejscowe:

- dla części miejscowości Lasek,
- dla części miejscowości Dąbrówka i Celestynów („Cmentarz Celestynów”),
- dla działki nr ew. 220, obręb Celestynów.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego, ujęte w aktualnym SUIKZP⁶ to:

- intensyfikacja procesów urbanizacyjnych w ramach istniejących jednostek osadniczych o wykształconym układzie komunikacyjnym, obsługiwanym przez magistralne sieci infrastruktury technicznej, a także przez obiekty usług społecznych;
- rozwój zabudowy mieszkaniowej poprzez jej uzupełnianie i powiększenie z zachowaniem wymogów wynikających z uwarunkowań społeczno-gospodarczych, środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego;
- rozwój terenów produkcji, składów i magazynów głównie wzdłuż drogi krajowej nr 17;
- rozwój usług centrotwórczych na obszarze miejscowości gminnej;
- rozwój turystyki w oparciu o walory środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- pełne wyposażenie terenów zainwestowanych w odpowiednie sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;
- utrzymanie mieszkaniowo–przyrodniczego charakteru Gminy;
- ochrona przyrody, elementów środowiska oraz krajobrazu kulturowego.

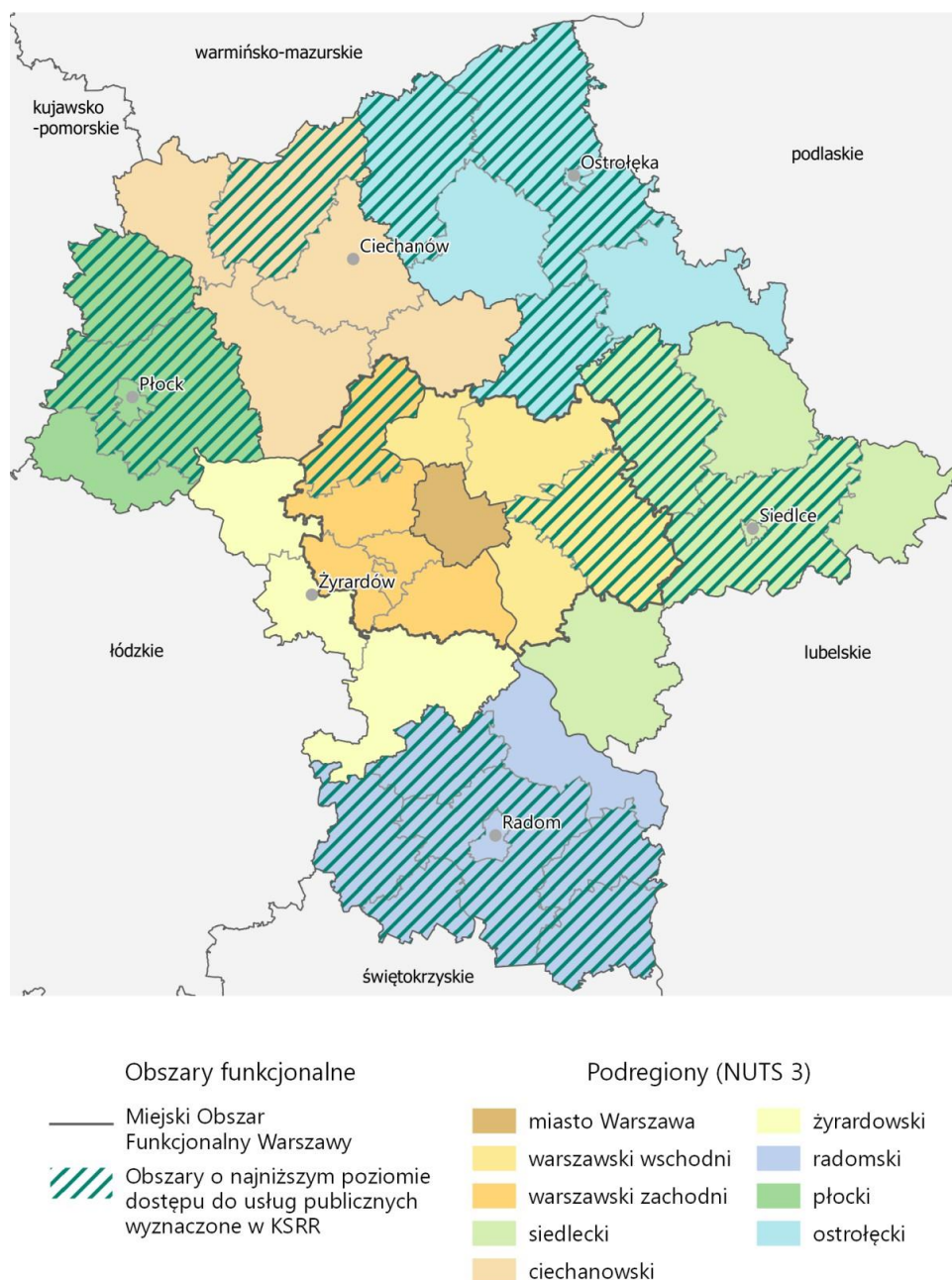
⁵ Ocena aktualności Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Gmina Celestynów, Zbigniew Bronowicki BROL Systemy Przestrzenne

⁶ STUDYUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CELESTYNÓW (Załącznik Nr 1 do uchwały Nr 177/16 Rady Gminy Celestynów z dnia 27 października 2016 r.)

4.3. Obszar strategicznej interwencji w ujęciu regionalnym

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu.

Rycina 1 Podział obszarów strategicznej interwencji województwa mazowieckiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku

W województwie mazowieckim na poziomie regionalnym zostały wyznaczone dwa typy OSI:

- **problemowe** – ostrołęcko-siedlecki, plocko-ciechanowski, radomski
- **bieguny wzrostu** – Obszar Metropolitalny Warszawy

W Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) gmina Celestynów została włączona do strefy zewnętrznej miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy (metropolitalnego). Obejmuje on zwarty obszar miejski oraz powiązaną z nim funkcjonalnie strefę zurbanizowaną. Podstawą planu przestrzennego zagospodarowania i strategii rozwoju obszaru metropolitalnego jest zasada pierwszeństwa regeneracji (odnowy) zabudowy nad zajmowaniem nowych terenów pod zabudowę. Oznacza to intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych tak, aby minimalizować ekspansję na nowe tereny.⁷

4.4. Model funkcjonalno-przestrzenny

Model rozumiany jest jako przedstawienie długookresowej strategicznej wizji rozwoju gminy wynikającej z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych i posiadanego potencjału, z uwzględnieniem jego specyfiki i zróżnicowania wewnętrznego. Model wskazuje obszary, które strategia rozwoju uznaje za istotne dla osiągnięcia celów rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz rodzaje powiązań funkcjonalnych występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami.

Należy zadbać o stworzenie infrastruktury sprzyjającej osiedlaniu się młodych ludzi, poprzez wydzielenie obszarów pod zabudowę wraz z niezbędną infrastrukturą. Główne potrzeby, to również stworzenie miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 oraz domu opieki nad seniorami, rozbudowa szkoły podstawowej w Starej Wsi, tworzenie warunków do rozwoju nieuciążliwej przedsiębiorczości. Rozbudowa infrastruktury technicznej – głównie sieci kanalizacyjnej i gazowej, poprawa jakości dróg gminnych, poprawa bazy mieszkań komunalnych. Wreszcie poprawa i rozbudowa infrastruktury turystycznej, w tym ścieżek rowerowych, rewitalizacja obiektów zabytkowych, wyznaczanie szlaków konnych i pieszych. Większy nacisk na wykorzystanie lokalnych atutów, rozwój infrastruktury turystycznej oraz na promocję Gminy, celem wzmocnienia charakteru gminy turystycznej.

Poniższe ryciny obrazują podstawowe uwarunkowania modelu funkcjonalnego Gminy, w tym obszary chronione, sieć komunikacyjną łącznie z siecią osadniczą. Ostatnia z prezentowanych

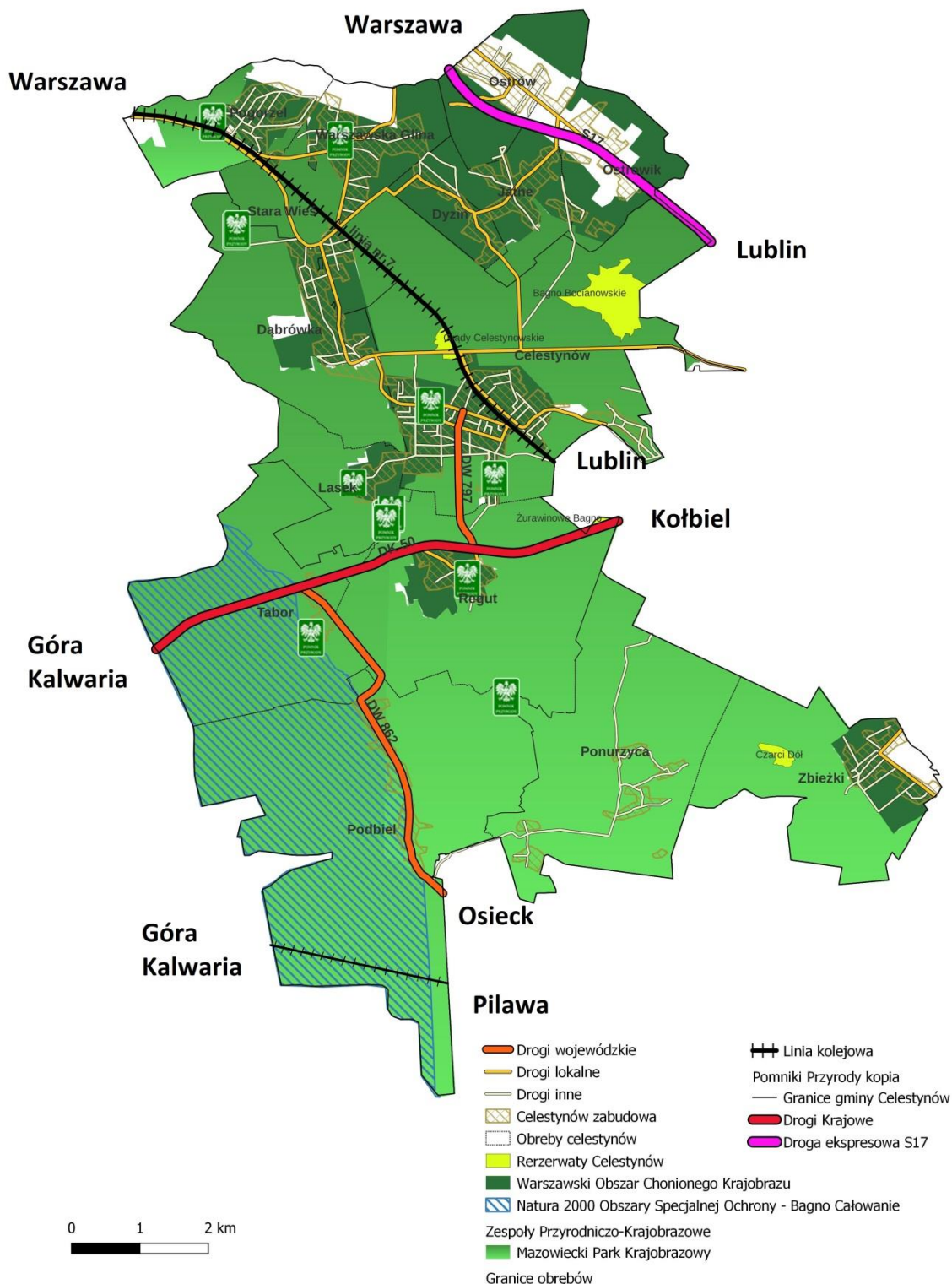
⁷ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CELESTYNÓW, Załącznik Nr 1 do uchwały Nr 177/16 Rady Gminy Celestynów z dnia 27 października 2016 r.

w modelu rycin przedstawia rozmieszczenie najistotniejszych inwestycji zaplanowanych do realizacji w okresie ujętym w niniejszej Strategii.

Rycina 2 Obszary chronione gminy Celestynów wraz z układem komunikacyjnym i siecią osadniczą

Gmina Celestynów - Tereny chronione

Źródło: opracowanie własne

Rycina 3 Model funkcjonalny obrazujący powiązania sieci komunikacyjnej z siecią osadniczą

GMINA CELESTYNÓW

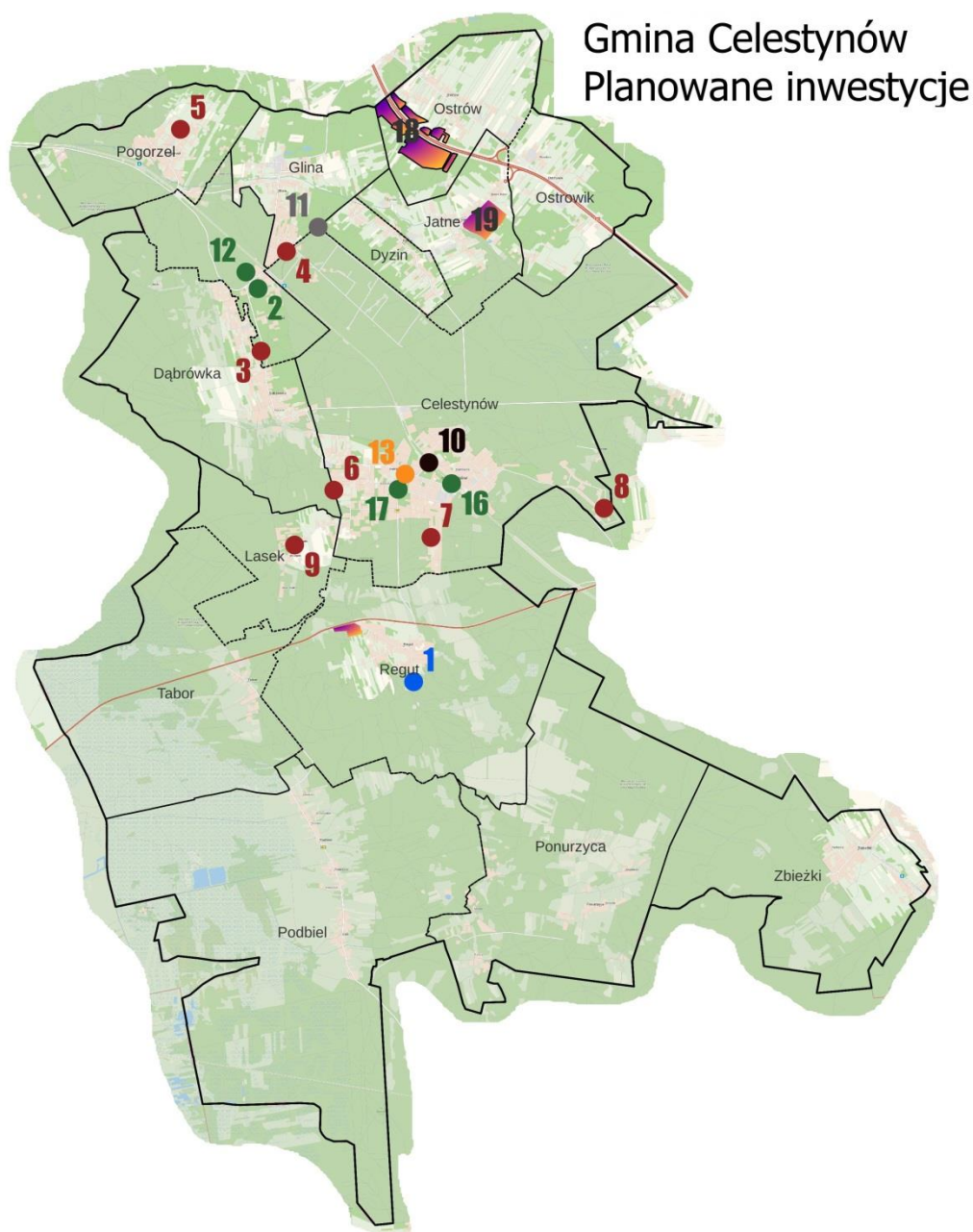

Źródło: opracowanie własne

Rycina 4 Model funkcjonalny obrazujący planowane inwestycje oraz tereny inwestycyjne

GMINA CELESTYNÓW

● 1 - Stacja Uzdatniania Wody w Regucie	● 12 - Przebudowa Szkoły Podstawowej w Starej Wsi
● 2 - Żłobek	● 13 - Plac zabaw w Centrum Celestynowa
● 3 - Kanalizacja Dąbrówka i Stara Wieś	● 14 - Droga Jatne Janowiec
● 4 - Kanalizacja Głina	● 15 - Stacja Uzdatniania Wody w Ostrowie
● 5 - Kanalizacja Pogorzel	● 16 - Punkt informacji turystycznej w budynku PKP
● 6 - Kanalizacja Celestynów Zlewnia Radzińska	● 17 - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu
● 7 - Kanalizacja Celestynów Zlewnia Witosza	■ 18 - Tereny inwestycyjne Ostrów
● 8 - Kanalizacja Celestynów Osiedle na Jednostce Wojskowej	■ 19 - Tereny inwestycyjne Jatne
● 9 - Kanalizacja Lasek	■ 20 - Tereny inwestycyjne Regut
● 10 - Tunel na ul Jankowskiego w Celestynowie	
● 11 - Przebudowa ul Kolejowej w Starej Wsi	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Celestynów

6. SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW ROZWOJU GMINY Z KIERUNKAMI WYNIKAJĄCYMI Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH O ZASIĘGU REGIONALNYM

Strategia Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023-2030 została opracowana zgodnie z obowiązującymi dokumentami wyższego rzędu. Jej założenia i cele wpisują się w cele Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 – Innowacyjne Mazowsze (SRWM 2030), która jest głównym dokumentem strategicznym regionu. Układ jej celów ma charakter hierarchiczno-horyzontalny. Nadrzędnym celem SRWM 2030 jest zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy (dalej: OMW) w Europie. Cele rozwojowe zostały wyznaczone w pięciu obszarach działań: gospodarka, dostępność, środowisko i energetyka, społeczeństwo oraz kultura i dziedzictwo. Poszczególne działania Strategii zostały określone w wymiarze terytorialnym – odrębnie dla miast, Warszawy z OMW i obszarów wiejskich.

Cel główny SRWM 2030 brzmi: *Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwały i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.*

W poniżej tabeli wskazano obszary i wybrane kierunki działań określone w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+, w które wpisują się cele strategiczne i operacyjne oraz poszczególne działania zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023-2030:

Tabela 9 Wybrane obszary i kierunki działań SRWM 2030+, w które wpisują się działania zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023 – 2030.

OBSZAR	KIERUNKI DZIAŁAŃ/DZIAŁANIA
GOSPODARKA	1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości.
	6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich.
DOSTĘPNOŚĆ	7. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni.
	8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotywowanemu.
ŚRODOWISKO I ENERGETYKA	10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska.
	11. Proekologiczna transformacja energetyki.
	12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja

	do zmian klimatu.
	13. Poprawa jakości środowiska.
	14. Podnoszenie efektywności energetycznej.
SPOŁECZEŃSTWO	15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
	16. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych.
	17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców.
	19. Włączenie i integracja społeczna.
KULTURA I DZIEDZICTWO	20. Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego.
	21. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa.
	22. Upowszechnianie kultury i twórczości.
	23.1. Wspieranie ośrodków miejskich i wiejskich w upowszechnianiu potencjału kultury wraz z rozwojem funkcji turystycznych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SRWM 2030+

7. SYSTEM WDRAŻANIA I REALIZACJI, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Celestynów oraz pełniącymi określone w nim role będą:

– Wójt Gminy:

- odpowiada za wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy;
- wyznacza Opiekuna Strategii;

– Rada Gminy:

- analizuje postępy wdrażania Strategii;
- akceptuje sprawozdania z realizacji Strategii;
- analizuje i zatwierdza wnioski o aktualizację Strategii;
- uwzględnia zadania zaplanowane do realizacji przy przyjmowaniu Budżetu Gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych.

– Opiekun Strategii:

- pełni funkcje koordynacyjne wobec pozostałych Partnerów/Operatorów;
- mobilizuje zasoby na rzecz realizacji działań zapisanych w Strategii;
- upowszechnia założenia Strategii wśród mieszkańców Gminy;
- koordynuje przygotowanie okresowych sprawozdań z realizacji Strategii;
- rekomenduje wprowadzenie zmian do Strategii;
- inicjuje realizację poszczególnych działań.

– Operatorzy realizacji Strategii tj. poszczególne wydziały/komórki Urzędu Gminy w Celestynowie oraz jednostki organizacyjne gminy Celestynów:

- realizują poszczególne działania;
- przekazują informację o stopniu realizacji zadań do Opiekuna Strategii oraz sporządzają statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania;
- zgłaszają wnioski do zmian w Strategii.

Monitoring i ewaluacja Strategii

Celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności działań określonych w ramach celów strategicznych i operacyjnych ujętych w dokumencie. Monitoring pozwoli sprawdzić, czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem. Tym samym monitoring realizacji Strategii prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników realizacji mających swoje źródło w efektach poszczególnych zadań, uwzględnionych w planowanych działaniach.

Monitoring Strategii, w tym osiągniętych wskaźników odbywać się będzie co dwa lata - sprawozdanie do 30 czerwca w roku następującym po zakończeniu drugiego roku realizacji.

W celu przeprowadzenia monitoringu, gminne jednostki organizacyjne oraz komórki urzędu odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań przekazują Opiekunowi Strategii informację na temat aktualnych wartości wskaźników oraz napotkanych/potencjalnych trudności i problemów w realizacji zaplanowanych zadań w terminie nie krótszym niż 30 dni przed planowaną prezencją na sesji Rady Gminy. Procedura aktualizacji Strategii, przegląd i aktualizacja dokumentu „Strategii Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023-2030” odbędzie się w połowie okresu obowiązywania Strategii lub w przypadku stwierdzenia konieczności jej aktualizacji. W przypadku chęci przeprowadzenia przeglądu strategicznego lub stwierdzenia przez jednostkę odpowiedzialną za monitoring Strategii konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie, podjęte zostaną działania zmierzające do aktualizacji zapisów strategii:

1. Wójt Gminy na sesji Rady Gminy przedstawia wniosek o rozpoczęcie procesu przeglądu strategicznego (aktualizacji Strategii).

2. W oparciu o decyzję Rady Gminy Wójt we współpracy z Opiekunem Strategii określa sposób przeprowadzenia aktualizacji (w oparciu o własne zasoby lub z udziałem konsultantów zewnętrznych) oraz przygotowuje harmonogram procesu aktualizacji Strategii, zgodnie z zasadami określonymi w art. 10e-10g ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I RAMY FINANSOWE

Wdrażanie założeń Strategii Rozwoju Gminy Celestynów (w tym osiągnięcie zaplanowanych celów) wymaga zapewnienia odpowiednich środków finansowych na realizację zaplanowanych działań. Będą one pochodzić z różnych źródeł, wśród których należy wymienić:

- Środki własne JST (środki pochodzące z budżetu gminy), jest to jedno z podstawowych źródeł finansowania zaplanowanych działań w niniejszej Strategii. Środki własne JST zapewnią zarówno całkowite finansowanie niektórych inwestycji, jak również będą stanowiły wkład własny w przypadku realizacji zadań współfinansowanych ze środków UE i innych źródeł;
- Środki pozyskane z Unii Europejskiej - Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 umożliwi pozyskanie funduszy z programów krajowych oraz programu regionalnego. Środki finansowe na realizację celów tych programów będą pochodzić z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego, a także z nowego Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji oraz na realizację Wspólnej Polityki Rolnej. Należy jednak nadmienić, że podział środków w ramach dostępnych programów oraz opracowywanie ich ostatecznej wersji w dalszym ciągu trwa na szczeblu centralnym.
- Skarb Państwa – m.in. środki celowe w ministerstwach, zwłaszcza w Ministerstwie Sportu i Turystyki, Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju; Fundusz Inicjatyw Obywatelskich –NOWE FIO;
- Środki funduszy celowych w tym: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej;
- Kapitał prywatny i środki własne (w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego);
- Kapitał prywatny (środki inwestorów prywatnych).

ZAŁĄCZNIK:

1. Diagnoza do Strategii Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023 – 2030 – Gmina Celestynów w latach 2020 – 2020..

Spis tabel

Tabela 1 Etapy procesu prac nad Strategią Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023 - 2030.....	5
Tabela 2 ANALIZA SWOT	20
Tabela 3 Cele strategiczne	24
Tabela 4 Cel strategiczny 1 - Silna i aktywna wspólnota samorządowa	25
Tabela 5 Cel strategiczny 1 i jego cele operacyjne.....	25
Tabela 6 Cel strategiczny 2 Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju	31
Tabela 7 Cel strategiczny 2 i jego cele operacyjne.....	31
Tabela 8 Cel strategiczny 3 – Wymiar przestrzenny	39
Tabela 9 Wybrane obszary i kierunki działań SRWM 2030+, w które wpisują się działania zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Celestynów na lata 2023 – 2030.	59

Spis wykresów

Wykres 1 Ocena jakości życia mieszkańców w zakresie środowiska naturalnego, przestrzeni i komunikacji	14
Wykres 2 Średnia ocena usług społecznych w badaniach ankietowych.....	15
Wykres 3 Średnia ocena usług społecznych w badaniach ankietowych.....	15
Wykres 4 Ocena gospodarki i infrastruktury technicznej	16
Wykres 5 Pożądane priorytety rozwojowe (opracowanie własne)	18

Spis rycin

Rycina 1 Podział obszarów strategicznej interwencji województwa mazowieckiego	53
Rycina 2 Obszary chronione gminy Celestynów wraz z układem komunikacyjnym i siecią osadniczą	56
Rycina 3 Model funkcjonalny obrazujący powiązania sieci komunikacyjnej z siecią osadniczą	57
Rycina 4 Model funkcjonalny obrazujący planowane inwestycje oraz tereny inwestycyjne	57

WYKAZ SKRÓTÓW

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego
GOPS - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
KPZK 2030 - Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
LGD – Lokalna Grupa Działania
MPK - Mazowiecki Park Krajobrazowy
NGO - organizacje pozarządowe
NFOŚ i GW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSP - Ochotnicza Straż Pożarna
PSP - Państwowa Straż Pożarna
PROW - Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
PUP - Powiatowy Urząd Pracy
PTTK - Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
PKP Polskie Koleje Państwowe
RFIL – Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych
SRWM 2030 - Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 – Innowacyjne Mazowsze
SOR - Średniookresowa Strategii Rozwoju Kraju
TFOGR – Terenowy Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
UE – Unia Europejska
WOFiTM - Wojskowy Ośrodek Farmacji i Techniki Medycznej w Celestynowie
WFOŚ i GW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej